27րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 7466   11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1910   ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ   24 Novembre 1910 27me année N. 7466

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ

Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آرهولق
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ՃԱՏԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ՕՐԷՆՔ ՄԸ

Վաղը կրկին կը գումարուի Ազգ. Ժողովը։ Վարչական և Պատրիարքական տագնապէն ի վեր այս չորրորդ նիստն է որ տեղի կ'ունենայ։ Յայտնի է որ միւս չորս նիստերը ապարդիւն անցած և հաւանօրէն վաղն ալ ճատախօսութեամբ ժամանակ պիտի անցընենք, առանց կարենալ որոշում մը տալու։ Եւ երբ ամէն երեսփոխանի խօսքի պաշարը սպառի ու դարձեալ ժողով գումարուի, վերջապէս որոշում մը քուէարկելու համար, այն ատենն ալ արդէն երեսփոխաններուն համբերութիւնը սպառած պիտի ըլլայ ու անկարելի պիտի դառնայ մեծամասնութիւն գոյացնել։

Ու այսպէս ներկայ անկերպարան վիճակը պիտի ձգձգուի, ո՞վ գիտէ մինչեւ երբ։

Ասոր միակ դարմանն է, ըստ իս, ինչ որ արդէն խորհած են ու անշուշտ պիտի գործադրեն մեր վարպետները, եւրոպական խորհրդարաններու վարիչները։ Այն է՝ երեսփոխաններու ճառախօսութիւններուն սահման մը դնել։

Երեսփոխան մը քսան վայրկեանէն աւելի չպիտի կրնայ խօսիլ մէկ նիստի մէջ։ Ահա՛ ինչ որ կ'առաջարկեն Ֆրանսական խորհրդարանին համար։

Արդեօք նմանօրինակ օրէնք մը կարելի չէ՞ քուէարկել մեր Ազգային Ժողովին համար ալ։ Եւ նկատի ունենալով Պրիանի մը կամ Ժօրէսի մը պերճախօսութեան տարբերութիւնը Հմ. Արամեանցի մը կամ Մ. Սարեանի մը պերճախօսութեանը հետ, կարծեմ չափազանց ներողամտութեամբ վարուած կ'ըլլայ մեր Ազգային Ժողովը եթէ իր անդամներուն ալ քսան վայրկեանէ աւելի խօսելու իրաւունք չտայ։

Շատ երեսփոխաններ կը ճանչնամ որոնք կը խուսափին մեր Ժողովի նիստերուն ներկայ գտնուելէ, սա արդարացի դիտողութիւնը ընելով.

— Եղբայր, ո՞վ երեք չորս ժամ պօշ խօսքեր մտիկ պիտի ընէ։

Կարգ մը երեսփոխաններ ալ այնքա՛ն զզուած են ճատախօսներէն որ նոյնիսկ անոնց արդարացի դիտողութիւններուն կամ քննադատութիւններուն դէմ կը բողոքեն, պարզապէս ձգձգուութեան հետեւանքով։ Այնպէս որ խեղճ ատենապաններուն կոկորդը ի զուր իրենց կը չորնայ։

Ազգային Ժողովին ներկայ գտնուողները նաև նշմարած են անշուշտ որ երբ մէկ քանի համբաւաւոր ճատախօսներ բեմ կը բարձրանան, ժողովական և ունկնդիր, խորշակէ տարուածի պէս, մէկիկ մէկիկ դուրս կը սպրդին, ճառախօսը առանձին թողլով իր պերճախօսութեան ու Մ"ըր Դիւանին հետ, որ հեզ նահատակ, ստիպուած է գամուած մնալ իր տեղը և անմռունչ կլլել իրեն ներկայացուած ամենէն անմարսելի հոտած խորտիկները։

Եւ զաւեշտալին այն է որ բեմին վրայ գտնուողը բնաւ չազդուիր իր շուրջը ձեւացած դատարկութենէն, ընդհակառակը, թշնամիները նահանջի մատնած ըլլալու սնափառութեամբ լեցուած, ա՛լ աւելի կ'երկարէ խօսքը ա՛լ աւելի կը պոռայ ու ա՛լ աւելի ձեռքերը ուժգին կը զարնէ բեմին։

Բոլոր ասոնք ի նկատ ունենալով կարծեմ շատ բանաւոր գործ մը ըսած պիտի ըլլանք եթէ հետեւինք եւրոպական խորհրդարաններու և մենք ալ ժամ առաջ ջանանք ճատախօսութեան դէմ օրէնք մը դնել։ Կը յիշուի որ Յունաստանի արդի նախարարապետ Պ. Վենիզելոս, որ իրապէս կորովի ու գործի մարդ մը ըլլալ կը թուի, իր պաշտօնի անցնելուն առաջին օրն իսկ, երբ էական բարենորոգում մը, առաջարկած էր որ յոյն երեսփոխանները քառորդէ մը աւելի չխօսին Ժողովին մէջ, որպէս զի կարելի ըլլայ նիստերը արդիւնաւորել։

Այսպէս ուրեմն աշխարհ արաբատ դժգոհ է իր երեսփոխաններու ճատախօսութենէն և կը կրկնեմ, շատ խելացի գործ մը ըրած կ'ըլլան եթէ քանի մը երեսփոխան միանան ու առաջարկ մը մատուցանեն Դիւանին, որպէս զի խօսքի երկարութիւնը չափաւորող օրէնք մը հաստատուի։ Բնականաբար այդ առաջարկը վիճաբանութեան կը դրուի, և եթէ քանի մը ցանցառներ հակառակին, վստահօրէն մեծամասնութիւնը որոշումը կը քուէարկէ։

Ու ալ անկէ վերջը կրնանք յուսալ թէ Ժողովին նիստերը բոլորովին ապարդիւն չեն անցնիր։

Իսկ գալով վաղուան նիստին՝ ես շատ յոյս չունիմ որ կարելի պիտի ըլլայ գործ տեսնել։ Հակառակ գոյացած համաձայնութեան, կարգ մը երեսփոխաններ լսելու առաքինութիւնը չպիտի կրնան ունենալ և օրակարգի առաջին խնդրին վճարանութեան շարունակութիւնը պիտի մնայ շարունակելի։

Աստուած համբերութիւն տայ ամենուս։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆԸ

Երեք ամիս առաջ անկեղծ ոգեւորութեան մը մատնուած այս ձեռնարկին շուրջը այս միջոցիս հանդարտ լռութիւն մը կը տիրէ։ Հազիւ ուրեք անոր անունը կը յիշուի թերթերու մէջ ու հանրութիւնը չի գիտեր թէ ո՛ւր մնաց Հայոց Հրատարակչականը և ի՛նչ կ'ընէ զայն հիմնելու համար այնքան փափաք տածող մտաւորական դասակարգը։

Թող չկարծուի, սակայն, թէ արեւելցիներու յատուկ առաջին խանդավառութեան յաջորդած ըլլայ իսպառ թուլացում։ Հայոց Հրատարակչականը հիմնուած է և պիտի մնայ, պիտի յարատեւէ, ի՛նչ որ ալ ըլլայ, ի՛նչ որ ալ ըսեն։ Ու կը սիրեմ յուսալ թէ անոնք որ առաջին քայլերուն ուզեցին խոչընդոտ ըլլալ, անո՛նք ալ օր մը պիտի յօժարին իրենց համակրանքն ու օժանդակութիւնը բերել միացնել այդ հաւակնելի ձեռնարկին՝ հրաժարելով չկամութենէ մը, որ ոչ մէկ կերպով կ'արդարանայ։

Առաջիկային պիտի անդրադառնանք այդ մօտաւոր անցեալին ու պիտի յիշատակենք միջադէպերը՝ որոնք Հրատարակչականին նախաձեռնութեան ու հիմնադրութեան պարագաները կը կազմեն ու մեր՝ Հայերուս նկարագիրը կը բարացուցեն։

Հրատարակչականին մարմին տալու գաղափարը հրապարակ նետուելուն պէս, երեւան ելաւ Եգիպտահայ Հրատարակչականի գաղափարն ալ, և պահ մը կարծեցինք թէ մէկի տեղ երկու Հրատարակչական պիտի ունենանք։ Մէկը հարուստներու Հրատարակչականը, որ իր սնտուկին մէջ, առաջին օրէն իսկ 1–2000 ոսկի պիտի համրէր ու ազնուապետական դրոշմ մը պիտի ունենար։ Միւսը՝ որ անկարողներու Հրատարակչականը պիտի ըլլար, առանց դրամագլուխի, առանց հաստատ հիմերու, և՝ ժողովրդական տարրերու կարօտ՝ յարգի բոցի մը արժէքը միայն պիտի ունենար։

Իրականութիւնը, սակայն, տարբեր երեւոյթներ կը պարզէ։ Դժբաղդաբար Եգիպտահայ Հրատարակչականը սաղմնային վիճակի մէջ մնաց — պարագայ որ անկեղծ ու անկողմնակալ մտաւորական դասակարգին համար ցաւալի է —, և միւսը այն հալածուած, չհաւնուած, ժողովրդային Հրատարակչականը հանդարտօրէն իր մուտքը կ'ընէ ժողովրդային խաւերուն մէջ և հո՛ն է արդէն որ անիկա պիտի գտնէ իր ճարակը, պիտի տարածէ իր արմատները՝ անկէ ստանալով իր նիւթական ապահովութիւնն և ընծայելով անոր՝ իր մտաւոր ու իմացական արգասիքը։

Այս գիտակցութեամբ ու վախճանով ճամբայ ելած է ահա Հայոց Հրատարակչական Ընկերութիւնը որ կոչուած է ու կը ձգտի ըլլալ Հայութեան համար օգտակար, օրինակելի ձեռնարկ մը։ Տպեալ շրջաբերականով դիմում ըրաւ ան՝ բոլոր գաւառային Առաջնորդութեանց, որպէսզի գաւառներու մէջ ալ հաստատուին Հրատարակչականի ճիւղեր և այսպէսով մտաւորական կապ մը ստեղծուի հայ ազգին ցրուած մասերուն մէջ՝ Պոլիսն ըլլալ կեդրոնական մայր երակը կամ սիրտը, իսկ գաւառներն ալ ճիւղաւորումները այդ մայր երակին՝ որմէ պիտի ստանան կենսանորոգ արիւնը՝ իմացական-գրական լոյսը և սնունդը, որուն պէտք ունին։ Նոյն դիմումը նաեւ Պոլսոյ այլեւայլ թաղերու, որոնք անշուշտ հետզհետէ պիտի փութան իրենց հնչուն պատասխանները հասցնել Վարչական Խորհուրդին՝ քաջալերելու համար ընկերութեան առաջին կթոտ քայլերը և դիւրացնելու համար իր կատարելիք աշխատութիւնները, որոնց անդրանիկը պիտի ըլլայ գրական խնամեալ Հաւաքածոյի մը հրատարակութիւնը, ուր ժամադիր ըլլալ հրաւիրուած են ձեռնհաս գրողներ, ինչպէս արդէն յայտարարուեցաւ ընկերութեան կողմէ։

Ուրիշ յօդուածով մը մենք կը խօսինք այս վերջին պարագային վրայ, ինչպէս և այն կողմնակի՝ թաքուն փորձերուն վրայ որոնք բարեմտօրէն կամ անգիտակցօրէն կատարուեցան, անյաջողութեան մատնելու համար ձեռնարկուած հանրային ու հանրօգուտ այս ընկերութեան կազմակերպութիւնը, որ սակայն կատարեալ իրողութիւն մըն է այսօր։

Ս. ԳԱՒԹԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

Ա. Ելեկտրականութիւնը եւ հեռագիրը.— Բ. Հեռախօսը եւ Ռէօնթկէնեան ճառագայթները. — Գ. Ասեդիլէն եւ Սինեմատոկրաֆը. — Դ. Ռատիօմ, բժշկութիւն եւ մանրակենդանիներ. —Ե. Նաւագնացութիւն, ածխալոս, սիֆղերը։

Գիտութիւնը, ներկայ դարուս մէջ, այնքան յառաջդիմութիւն ըրած է, որքան չէր ըրած հարիւրաւոր դարերէ ի վեր։ Մեր նախահայրերուն անծանօթ ըմբռնումներ իրենց իսկական գոյնն ու արժէքը ստացան հոն, ու այս արագընթաց առաջացումին մէջ, ան, ինկած իր բնական ճամբան և ամրացած իր սեփական հիմերուն վրայ, կը վերապահէ ապագայ սերունդներու աւելի բազմակողմանի և աւելի ընդհանուր բարիքներ, որոնցմէ եթէ մաս մը չվայելցան այս դարու մարդկութեան, զրկուեցան բոլորովին, անողոք կերպով մեր նախահայրերը։

Բնութեան շատ մը ույժերը, ինչպէս միշտ, իրենց ներկայութիւնը կը մատնէին իրենց մթնոլորտային և ուրիշ երեւոյթներու մէջ, սակայն այդ խորհրդաւոր երեւումով, իրենց հանդիսատեսներուն վրայ անցողակի տպաւորութիւն մը կը թողուին։ Դիտող աչքը, գիտական միտքը, միշտ հետաքրքիր և հետեւող թէեւ, երկար ժամանակի և դարերու աջակցութեան կարօտեցաւ, իր տգիտութեան վարագոյրը պատռելու և թափանցելու համար նախապէս այդքան անհասանելի գաղտնիքները։

Բնական գիտութիւնը (սիանս ֆիզիք) մեծ ծառայութիւն մատոյց՝ արհեստներու զարգացումին, հաղորդակցութիւններու դիւրացումին և առ հասարակ ընկերական ու տնտեսական պայմաններու բարւոքումին մէջ։

Բնապատմական գիտութիւնը (սիանս նաթիւրէլ) ծանօթացնելով մարդոց բուսական աշխարհը, անոր անհամաններու (բոյսերու) բազմանալուն նորանոր միջոցները ցոյց տուաւ, ու ծանօթէն անծանօթը գիտող միտքը կարողացաւ գտնել թէ բուսական աշխարհը ի՛նչ առնչութիւններ ունէր կենդանական աշխարհին հետ, ու ոչ միայն ջանաց որ այս վերջինը անկից օգտուի, սննդատական տեսակէտով, այլեւ անոր տարրերը կազմող մանրաբոյսերը (պագթէրի) քննելով անոնց աւերիչ եւ վարակիչ դերը յայտարարեց մարդկութեան։

Բնութիւնը ինքնին առեղծուած մը ըլլալով, զայն լուծելու համար պէտք էր անոր բանալին գտնել, ու ահա այսօր, ան կը լուծուի գիտութեամբ, կը բանայ հետզհետէ իր ծոցը մեր աչքեւ, ուր պահ մը առաջ խաւար եւ մթութիւն կը տեսնէինք։ Գիտութիւնները, առ հասարակ համերաշխ՝ բնութեան հետ, միակութիւն մը կը ներկայացնեն, ու իրարու վրայ փոխադարձաբար կիրարկուելով և զիրար ամբողջացնելով, կը լուծուին ու հետեւաբար կը լուծեն բնութեան առեղծուածը։ Բնապատմական գիտութիւններու գտած վարակիչ մակաբոյծը իր գոյութիւնը մատնեց մնացեալ գիտութիւններու մանրադիտակին մէջ, ու քիմիաբանութեան տարրերը, իրենց բազմազան յատկութիւններով, եւ տարրալուծումի իր օրէնքներով, հաստատեցին կենդանական բնախօսութեան հիմերը։ Ահա այսպէս մարդկային ցեղը, բնութեան անհուն ծոցին մէջ երբեմն շուարած եւ շփոթած, գտաւ հետզհետէ իր բարւոքումին ուղին, ուր կը շարունակէ եւ պիտի շարունակէ անընդհատ։

Ելեքտրականութիւնը իր զանազան կիրարկութիւններով ընկերական կեանքի մէջ, բարիքներու պարիկ մը դարձաւ. 1811ին արդէն հեռագիրը գիտական հողին վրայ առաջ կը դնէր եւ 1840ին իր կատարելութեան հասած էր։

Հեռագրութեան ամբողջ դրութիւնը, որուն առաջին գաղափարը Ամբէր յղացաւ, կը կայանայ այն յատկութեան մէջ, որով ելեքտրամագնիս մը կը ստանայ կամ կը կորսնցնէ իր մագնիսական ույժը՝ երբ հաղորդակցութեան կը դրուի ելեքտրական հոսանքի մը հետ և կամ հաղորդակցութենէ կը դադրի։ Այդ ելեքտրամագնիսը կրնանք գտնել որ և է տեղ, ու զայն կապել՝ մետաղէ հաղորդիչ թելով մը, ելեքտրական հոսանքն արտադրող մեքենային հետ, որ կը գտնուի օրինակի համար, հարիւրաւոր մղոններ հեռու, ուրիշ վայրի մը մէջ։ Ելեքտրամագնիսը որ կը բաղկանայ կակուղ երկաթի կտորէ մը որուն վրայ փաթթուած է մետաքսապատ պղինձէ երկար բարակ թել մը, իր կարգին կապուած է ելեքտրական հոսանքը բերող թելին հետ։ Կակուղ երկաթի կտորին առջեւ զետեղուած է գրչածայրի ձեւով վերջացած, մետաղէ բարակ ձող մը երբ ելեքտրական հոսանքը կ'արտադրուի երկաթի կտորը անոր ազդեցութեան տակ, կը մագնիսանայ ու իրեն կը քաշէ իր առջեւի ձողը, իսկ երբ ընդհակառակը, հոսանքը դադրի, երկաթը իր մագնիսական ույժը կը կորսնցնէ, և հետեւաբար, այդ զօրութեամբ միայն իրեն եկած ձողը իրմէ կը հեռանայ։ Այնպէս որ ձողը՝ փոխադարձաբար հեռանալով և մօտենալով ելեքտրամագնիսին ծայրովը կը գծէ իր առջեւ մեքենական շարժումով դարձող թղթէ շերտի մը վրայ երկար ու կարճ գիծերով՝ իր մէջէն անցնող ելեքտրական հոսանքին իւրաքանչիւր ընդմիջումի տեւողութեան համեմատ։ Այս գծերը հեռագրութեան նշանատառերը կը կազմեն զոր պաշտօնեան թարգմանելով իր հասցէին կ'ուղարկէ։

(Շար.)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Ռուսական հեռագրական գործակալութեան Ուրմիոյ թղթակիցը հետեւեալը կը հեռագրէ. «Ուրմիոյ կառավարիչը կը տեղեկացնէ թէ Բիւրաքերէն դաս 150 հատ օսմանեան հետեւակ զինուորներ կը մօտենային այն կալուածները, որոնք կը շարունակուին դէպ Ուրմիա լճին ծայրը գտնուող Անզէլ ըսուած տեղին մէջ։ Օսմ. զինուորները, ըստ կառավարիչը, սահմանագլուխին երկայնքը ձերբակալութիւններ կը կատարեն։ Կառավարիչը այնպէս կը նկատէ թէ օսմ. զինուորները հրաման ստացած են անշուշտ Ուրմիա լճին հարաւային եզերքը գրաւելու և այս վճռական հրամանին վրայ է որ կը գործեն։»

⁂ Լոնտոնէն 9 Նոյեմբեր թուականով կը հեռագրեն թէ Խորհրդարանին մէջ Սըր Էտուարտ Կրէյ, Պ. Տիլլոնի ըրած հարցումին վրայ, յայտարարած է թէ ռուս կառավարութիւնը միտք ունի իր զինուորները քաշել Պարսկաստանի հիւսիսային մասէն. բայց չի կարծեր որ այժմու կացութիւնը կարելի ընէ հիմակուընէ իսկ գործադրել այդ բանը։ Պ. Տիլլոնի մէկ ուրիշ հարցումին ալ պատասխանելով՝ արտաքին գործերու նախարարը յայտարարած է որ Անգլիա կ'ուզէ խաղաղութիւնը և բարեկարգութիւնը պահպանուած տեսնել Պարսկաստանի հարաւային կողմը գտնուած առեւտրական ճամբաներուն վրայ։ Անգլիացի կառավարիչը այն ատեն միայն պիտի միջամտէ, երբ պարսիկ կառավարութիւնը պէտք եղած միջոցներուն գործադրութեանը փոյթ չտանի։

⁂ Թեհրանէն նոյեմ. 9 թուականով կը հեռագրեն թէ հետեւակ զինուորներու երեք գունդեր և 300 ձիաւոր զինուորներ մօտերս հարաւ պիտի մեկնին, Սպահանի երեսփոխան Ֆալէհ-էլ-Մուլքի հրամանատարութեանը տակ։

ԹՈԼՍԹՈՅԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Սասէքայէն 9 Նոյեմբեր թուականով կը հեռագրեն. «Կոմս Թոլսթոյի մարմինը պարունակող շոգեկառքը այս առտու հոս հասաւ։ Թոլսթոյի զաւակներն ու գիւղացիները դագաղը մինչեւ Եասնայա-Պոլիանա տարին։ Խորապէս յուզուած ահագին բազմութիւն մը հանգուցեալին կը մատուցանէր իր վերջին յարգանքը։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ   79

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԲԱՐՔԵՐ)

Հեղինակ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ՏԱՍՆԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ

— Ե՛ս, այդ մասին դժուարութիւն յարուցանե՞մ, բնաւ երբեք։ Սրբազան Պատրիարքն է որ հարկ տեսած է նոր քննութիւն մը կատարել տալ միւսիւ Լեւոն Կոլիկեանի մասին և ասիկա ձեր օգտին համար։

— Ինչ քննութիւն, ինչ օգուտ, հարցուց Ղուկաս էֆէնտի զարմացած։

— Կեցէ՛ք որ բացատրեմ, շարունակեց Տ. Միքիաս քահանան։ Նախ պէտք տեսնուեցաւ գրել Գաղիոյ կառավարութեան որպէսզի մեզ իմացնէ թէ յիշեալ Լեւոն Կոլիկեանը Բարիզի կամ Ֆրանսայի ո և է մէկ քաղքին մէջ նախապէս ուրիշի մը հետ քաղաքական օրինօք ամուսնացած է թէ ո՛չ։ Երկրորդ, ուրիշ ծանրակշիռ խնդիր մը կայ։ Կը յիշէ՞ք որ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիի բակին մէջ տիկին Անթառամի հետ ունեցած բանավէճին միջոցին, բարկութեան վայրկեանի մը մէջ, շատ ծանր յայտնութիւն մը ըրիք...

— Ինչ յայտնութիւն։

— Ըսիք թէ Միւսիւ Լեւոն Անթառամի ամուսնոյն հարազատ զաւակը չէր, այլ ապօրէն յարաբերութեան մը ծնունդը...։

— Ճանըմ բարկութեան մէջ պօշ խօսք մըն էր բերնէս փախաւ... Անթառամը ինծի նախատեց նէ՝ ես ալ անոր ատանկ անվայել խօսքեր ըրի...։

— Ճիշդ ես ալ նոյն օրը այդպէս խորհեցայ ու բնաւ կարեւորութիւն չտուի փոխանակուած խօսքերուն, միայն թէ դժբախտաբար, ձեր բառերը ճշմարիտ են եղեր...։

— Ճշմարի՞տ են եղեր, գոչեց Ղուկաս էֆէնտի գոյնը թեթեւապէս նետած, աս ո՞վ կ'ըսէ կոր։

— Դիպուածաւ իմացանք, հանգուցեալ ոսկերիչ Նիկողոս աղայի մտերիմներէն, մասնաւորապէս Յակոբ աղա կ'ըսեն կոր ծերուկ մը կայ, անիկա մանրամասն պատմեց։

Վաճառականը հետզհետէ շփոթած՝ Տ. Միքիասի երեսը նայեցաւ։ Քահանան չէր ստեր, միայն թէ դիպուածաւ չէր իմացած, այլ անձամբ մանրակրկիտ քննութիւն մը բացած էր, խիստ գաղտնապահօրէն, եւ կրցած էր մէկ քանի ծեր ոսկերիչներ ու մանաւանդ Յակոբ աղան խօսեցնելով, տեղեկութիւններ քաղել։

— Ես այն օրը կարծեցի թէ, շարունակեց Տ. Միքիաս, դուք պարզապէս կը վրդովէիք տիկին Անթառամը և շիտակը շատ ցաւ զգացի ձեր ըրածին և անվայել գտայ այնպիսի արարք մը ձեզ նման անձնաւորութեան մը կողմէ. բայց, յետոյ, ափսո՜ս. տեսայ որ իրաւունք ունիք և ձեր ըրածը ոչ թէ զրպարտութիւն այլ բացարձակ ճշմարտութիւն էր։

— Բայց ատոնք կարեւորութիւն չունին, անցած գացած բաներ են, տէր հայր, նոյնիսկ եթէ ճշմարիտ ալ ըլլայ ինչ կարեւորութիւն ունի, քանի որ այսօր Լեւոն Կոլիկեանը իբրեւ Նիկողոս աղայի հարազատ զաւակը ճանչցուած է ու անշուշտ այդպէս ալ արձանագրուած է։

— Ճիշդ նոյնը գիտել տուի ես ալ, սակայն այս կէտին մէջ կը սխալիք։ Կ'երեւայ որ հանգուցեալ Նիկողոս աղա, այնքան վստահ է եղեր այդ զաւակը իրմէ չըլլալուն և իր պատւոյն ալ այնքան նախանձախնդիր, որ երբեք չէ ուզած իբրեւ իր հարազատ զաւակը ճանչնալ և տղան ծնելէն առաջ բաժնուած է կնոջմէն և քիչ յետոյ սրտին ցաւէն մեռած, իսկ կինը՝ Անթառամ զաւակը առած ու Բարիզ իր սիրականին, այսինքն տղուն բուն հօրը քով գացած հաստատուած է։ Այնպէս որ Լեւոն Կոլիկեանի ծննդեան և մկրտութեան արձանագրութիւնը անկարելի եղաւ գտնել։ Եւ այժմ պատրիարքարանը չկրնար ապօրինի կերպով վկայել Լեւոնի համար թէ՝ Նիկողոս Կոլիկեանի որդին է, քանի որ այդ մասին ո՛ և է պաշտօնական արձանագրութիւն չի կայ, կը տեսնէ՞ք թէ ի՛նչ պէլալը գործ մըն է այս... Ես մինչեւ հիմա ձեր արժանապատուութեանը համար խնդիրը ծածկեցի, բայց եթէ անպատճառ թուղթերը պահանջելու ըլլէք, հաւանօրէն ամէն բան մէջտեղ պիտի ելլայ։

Քահանան կը ստէր երբ կը հաստատէր թէ Լեւոնի ծննդեան և մկրտութեան արձանագրութիւնը չէր գտնուած և թէ Նիկողոս աղա զայն չէր ուզած իբրեւ իր հարազատ զաւակը ճանչնալ։ Սակայն Ղուկաս էֆէնտի հաւատաց իր աներեցին խօսքերուն, այնքա՛ն բնականօրէն պատմած էր եղելութիւնները, և իրապէս խռովեցաւ։ Մինչեւ հիմա պատահած դժբաղդութիւններուն վրայ այս նոր դժբաղդութիւնը վճռական հարուած մը պիտի տար իր համբաւին, իր ընտանեկան բարոյականի չափերին։ Յետոյ, զգաց թէ այդ ամենուն մէջ Տ. Միքիաս մասը կար, ա՛ն խառնած խառնշտկած էր գործը, ա՛ն հետամուտ եղած էր այդ անցեալը պեղելու և վերջապէս երեւան հանելու իրողութիւնները որոնք կրնային ծածուկ մնալ։ Հիմա ինք իր աներեցին ճանկին մէջն էր, եթէ ընդվզէր, եթէ ուզէր ճակատ առ ճակատ կռուիլ անոր դէմ, ապահովաբար Տ. Միքիաս մէջտեղ պիտի հանէր ամէն բան և իր անունը անգամ մըն ալ պիտի խայտառակուէր։

Եւ անմիջապէս իր բռնելիք ընթացքը որոշեց։ Հարկ էր տեղի տալ։

— Այս իրողութիւնները ամէնքն ալ իմացա՞ն պատրիարքարանի մէջ, հարցուց։

— Ընդհակառակը, ո՛չ ոք գիտէ, պատասխանեց քահանան, պատրիարքարանի մէջ, ի բաց առեալ ես ու ինծի հետ ուրիշ քահանայ մը որ այս գործերուն հետամուտ եղաւ։

— Ուրեմն կարելի՞ չէ խնդիրը մարել և ո և է կերպով և պաշտօնաթուղթերը ձեռք բերել, առանց հին բաները մէջտեղ հանելու։

— Բայց ինչպէ՞ս, Ղուկաս էֆէնտի։

— Դրամով, տէր հայր, դրամով, ըսաւ վաճառականը բացէ ի բաց։

Տ. Միքիաս անմիջապէս չպատասխանեց, իր փառաւոր մօրուքը շոյեց պահ մը, յետոյ ըսաւ.

— Ղուկաս էֆէնտի, կը տեսնեմ որ անել կացութեան մը մատնուած էք, և որչափ ալ մէջերնիս խնդիրներ անցած ըլլան, չեմ ուզեր ձեզ այդ նեղ դրութեան մէջ թողուլ և ձեռքէս եկածը կ'ընեմ թէ իբր բարեկամ և թէ իբր աներեց...

— Շնորհակալ եմ, փութաց պատասխանել վաճառականը։

(ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ)

Եասնայա-Պօլիանայի մէջ դագաղը պատգարակի մը վրայ դրուեցաւ և ամբոխը անցաւ անոր առջեւէն։ Կէսօրէն ետքը, ժամը երկուքին, Թոլսթոյի որդիները, գիւղացիներն ու ուսանողները դագաղը դուրս փոխադրեցին։ Թափօրը դէպի հրապարակ ուղղուեցաւ, ուր գիւղացիները փոս մը փորած էին։ Կատարեալ կարգապահութիւն կը տիրէր։ Թաղումին ատեն, ժողովուրդը՝ ծունկի եկած՝ կրօնական երգեր կ'երգէր։ Շատ մը մարդիկ կուլային։ Բնաւ դամբանական չխօսուեցաւ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ԼՈՐՏԵՐ ԿԸ ՏԱՐՋԱՆԻՆ

Գ. ԱՍՔՈՒԻԹԻ ՎՐԱՅ

Լոնտոնէն նոյեմ. 9 թուականով կը հեռագրեն. «Լորտերու Ժողովին չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ, Լորտ Լէնստաունի առաջարկած հետեւեալ որոշումները տալ.—Փափաքելի է որ միջոցներ ձեռք առնուին Խորհրդարանին և Լորտերու Ժողովին միջեւ ծագած վէճերը կարգադրելու համար։ Ոչ-ելմտական օրինագիծերու մասին եթէ անկարելի է համաձայնիլ, այն ատեն պէտք է երկու ժողովները միասին գումարուին, կարեւոր խնդիրները լուծելու համար։ Երբ երկու Ժողովներուն միջեւ ծագած վէճերը շարունակուին, հարկ է որ այն ատեն խնդիրը ընտրողներուն ներկայացուի։ Ելմտական օրինագիծերուն գալով, եթէ լորտերը, կարգ մը երաշխաւորութիւններ առնելով, պատրաստ են հրաժարելու իրենց վեթոյի իրաւունքէն։»

*** Ելմտական նախարար Գ. Լոյտ Ճօրճ, իր խօսած մէկ ճառին մէջ, ծաղրեց ազնուապետականները որոնք, ըսաւ, երբեք չեն արհամարհեր ամերիկեան տալարները։ Յետոյ յայտարարեց որ, եթէ ժողովուրդը կ'ուզէ որ կարգ մը միջոցներ օրէնքի ուժ ստանան, պէտք է պնդել որպէսզի ոչ ոք իրաւունք ունենայ արգելք ըլլալու ատոր։

*** Նոյեմբեր 9 թուականով Լոնտոնէն կը հեռագրեն. «Այսօր, Գ. Ասքուիթ, Խորհրդարանէն դուրս ելած պահուն, քուէարկութեան իրաւունք պահանջող կիները յարձակեցան անոր կառքին վրայ և զանազան հարուածներով կառքին ապակիները կոտրեցին։ Այս առթիւ հարիւրի չափ ձերբակալութիւններ կատարուեցան։ Կիները յետոյ վարչապետին տանը առջեւ գացին, բայց ոստիկանութիւնը անմիջապէս ցրուեց զանոնք։»

ՀՐԱԺԱՐԱԾ ՔԱՀԱՆԱՆԵՐՈՒ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Կաթոլիկ քահանաներու ամուսնութեան մասին Մաքեէի տուած լուրին առթիւ, Իթալի Թերթը յօդուած մը կը հրատարակէ, որով խնդիրը կը պարզէ. «Վերջին ատեններս մանաւանդ պատահեցաւ որ քահանաներ և նոյնիսկ վարդապետներ Եկեղեցիի օրէնքներուն հակառակ վարուեցան, քաղաքական ամուսնութիւնով կին առնելով։ Ընդհանրապէս այս միութիւնները զաւակներու ծնունդ կուտային։ Քահանաները զաւակներ կ'ունենային և յետոյ զղջալով կը ջանային դարձեալ կաթոլիկ Եկեղեցիի գիրկը։ Քաղաքային տեսակէտով, քահանաներուն կինն ու զաւակները օրինաւոր կը ճանչցուին, իսկ կրօնական տեսակէտով կինը պոռնիկ և զաւակները ապօրէն կը նկատուին։ Այս անպատեհութիւններուն առաջքը առնելու համար, Պապը, յայտարարելով հանդերձ թէ այդ միութիւնները ապօրինի են, նախամեծար համարեց որոշել որ այդ կերպ ամուսնացած քահանաներուն ամուսնութիւնը ճանչցուի։ Ասոնք ամուրիութեան ընդհանուր օրէնքին բացառութիւնները կը կազմեն։ Արդէն եկեղեցականներու ամուրիութիւնը Եկեղեցիին մէկ կարգապահական օրէնքն է և ոչ թէ հիմնական մէկ վարդապետութիւնը, և Պապը, իբրեւ Եկեղեցիին միահեծան պետը, կրնայ ուզածին պէս գործադրել այդ օրէնքը։»

ՍԽԱԼԵՑԱ՛Յ

Մարդուն մէկը, անցեալ օր, Բերա ելլալով վաճառատուն մը կ'երթայ։ Կարգ մը գնումներ կատարելէ յետոյ մարդը վաճառատունէն դուրս կ'ելլէ և ուրախութեամբ կը յառաջանայ Բերայի մայթերէն, երբ ոստիկան մը կասկածի երթալով, կը բռնէ անոր օձիքէն։ Մարդը, ինքզինքը արդարացնելու համար, վաճառատան հասցէն և ապրանքին գինը կը յայտնէ։ Ոստիկանը չուզեր հաւատալ որ այդքան աժան ըլլայ ապրանքին գինը։ Ուստի երկուքը մէկանց վաճառատուն կ'երթան, ուր խանութպանը կը յայտարարէ թէ այդ ապրանքը իրմէ գնուած էր խիստ աժան գնով մը։ Ոստիկանը «սխալեցայ» ըսելով ներողութիւն կը խնդրէ յիշեալ անձէն։

Փութանք ըսելու որ այդ վաճառատունը, Ն. Գօզմա, կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 128, Լիւքսէմպուրկի կից։ Այդ վաճառատան մէջ իրական լիքիտասիոն մը կազմակերպուած է անհաւատալիօրէն գներով և կը ծախուին Թօհաֆիէի վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ։ 6

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՔՈԼԵՐԱՆ ԿԸ ՏԱՐԱԾՈՒԻ

Դժբախտաբար քոլերայի դէպքերը չեն նուազիր։ Ընդհակառակը օրէ օր դէպքերը կ'աւելնան մայրաքաղաքիս ամէն կողմերը, Վոսփորի գիւղերէն սկսեալ մինչեւ Մաքրիգիւղ։ Ժողովրդեան թանկագին մասը միայն առողջապահական պատուէրները կը գործադրէ մասամբ, մինչ Պոլսոյ բնակչութեան մեծագոյն մասը կարեւորութիւն չընծայեր առողջապահական կանոններու։ Մեծ թիւ մը կը կազմեն անոնք որ քոլերայի գոյութեան իսկ չեն հաւատար տակաւին, առարկելով թէ բժիշկներուն կողմէ հնարուած բան մըն է։ Նոյն իսկ ըսողներ ալ կան թէ առողջապահական չղթայի տակ առնուած հիւանդներէն ոմանք կը մեռցուին զանազան դեղերով։ Այս անհեթեթ կարծիքները ու ծիծաղելի ենթադրութիւնները մեծապէս կը նպաստեն քոլերայի տարածման։ Ժողովուրդը պէտք է հաստատապէս համոզուի թէ քոլերան իսկապէս գոյութիւն ունի մեր մէջ, և անկէ չվարակուելու համար, կարելի եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առնելու է։ Եթէ այսպէս շարունակէ ժողովրդեան անտարբերութիւնը, քոլերան ա՛լ աւելի պիտի ծաւալի, ու զոհերը հարիւրաւորներով պիտի հաշուուին։ Ինչպէս քանիցս յայտարարած ենք, ամէն ինչ պէտք չէ սպասել Թաղապետական իշխանութիւններէն, որոնց անհոգութիւնը համբաւաւոր է արդէն։ Ամէն ոք անհատապէս պէտք է ուժգնօրէն պայքարի քոլերային դէմ, առողջապահական միջոցներու անթերի գործադրութեամբ, ինչ որ մեծապէս պիտի դիւրացնէ Թաղապետութեանց գործը։ Կը բաւէ որ ամէն քաղաքացի իր պարտքը կատարէ, այն ատեն համաճարակը քիչ ատենէն պիտի անհետանայ։ Զօրաւոր թշնամի մը ունինք մեր դիմաց. ջախջախիչ պարտութեան մը մատնելու համար զայն, պէտք է մեր բոլոր ուժերը կեդրոնացնենք, առողջապահական խիստ միջոցներու կիրառութեամբ։

*** Նոյեմբեր 8էն 9, Պոլսոյ զինուորներուն մէջ քոլերայի 5 դէպք պատահած է, որոնց 4ը մահացու. Երլտըզի հիւանդանոցը՝ 1, Կիւլհանէի հիւանդանոցը՝ 1 մահացու դէպք, Ջէյթունպուրնի հիւանդանոցը՝ 1 դէպք և Հատըմքէօյ՝ 2 մահացու դէպք։ Գաւառներու մէջ քոլերայէ 12 դէպքեր պատահած են, որոնց 7ը մահացու. Ռոտոսթօ՝ 7 դէպք որոնց 3ը մահացու. Բըրգ-Բիւրկաս՝ 1 մահացու դէպք. Էտիրնէ՝ 1 դէպք. Թուզլա՝ 3 մահացու դէպք։

*** Առողջապահական Խորհուրդի նախագահ տօքթ. Պէսիմ Էօմէր փաշա Ներքին գործոց Նախարարութեան ուղղած երկար տեղեկագրով կ'ըսէ թէ կատարուած միքրոպագննական քննութեամբ հաստատուած է որ քոլերայի միքրոպ կը գտնուի Եիւքսէք-Գալտըրըմի Զաթա աղբիւրին և Էսկի-Ալի-Փաշայի կողմը Բիւսթէմ փաշա աղբիւրին ջուրերուն մէջ։ Հետեւաբար այդ աղբիւրներու ջուրը խմելու չէ, քոլերայէ չվարակուելու համար։ Միւս աղբիւրներու ջուրերն ալ մանրադիտական քննութեան պիտի ենթարկուին և արդիւնքը պիտի հաղորդուի մամուլին, որպէս զի ժողովուրդը իմանայ ու հարկ եղած զգուշութիւնը ընէ։

*** Ձեռնհաս իշխանութիւնը որոշեց նոր յիմարներ չընդունիլ Թօփ-Թաշիի յիմարանոցին մէջ, որպէս զի հոն ալ չտարածուի քոլերան։

*** Պետական վարժարանները փակելու որոշումը ծանուցած էինք առաջ։ Ներքին գործոց Նախարարութիւնը որոշած է Պատրիարքարաններուն ծանուցանել որ իրենց իրաւասութեան տակ գտնուող վարժարաններն ալ փակուին, քոլերան տարածուելուն պատճառաւ։ Գալով օտար վարժարաններուն, Բ. Դուռը այդ մասին դիմում պիտի ընէ դեսպանատանց մօտ։

*** Առջի առտու, Գարթալէն մեկնող շոգենաւին մէջ, որ Մեծ Կղզի ալ հանդիպած էր, հնոցպան Իզզէթ քոլերայէ բռնուած է։ Շոգենաւը առողջապահական չղթայի տակ առնուած է։ Ուղեւորները ուրիշ շոգենաւով Պոլիս եկած են։

*** Այս տարի բալամուտ և թօրիկ ձուկերու որսը այնքան առատ է որ օրը օրին անկարելի կ'ըլլայ ծախել։ Ուստի ձկնորսները քանի մը օր կը պահեն այդ ձուկերը և որսը առատ չեղած օրերը կը ծախեն աժան գնով։ Աղքատ և միջին դասակարգի պատկանող մարդիկ այդ ձուկերէն գնելով կ'ուտեն, մինչ Թաղապետական պաշտօնեաները անտարբերութեամբ կը դիտեն այդ վաճառումը, իբր թէ քոլերայի պէս զօրաւոր համաճարակ մը գոյութիւն չունենար մայրաքաղաքիս մէջ։ Այդ օթեկ ձուկերը խանգարում մը առաջ բերելով ստամոքսին ու աղիքներուն մէջ կրնան քոլերայի ենթարկել ուտողը։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ այդ տեսակ ձուկեր ուտելէ։ Բայց դարմանելին ան է որ Թաղապետական իշխանութիւնները անփութօրէն կը թոյլատրեն ո՛չ միայն հոտած ձուկերու, այլեւ փտած պտուղներու և բանջարեղէններու, պահուած միսերու վաճառումը։

*** Գատըգէօյի Թաղապետութիւնը որոշած է որ բոլոր խանութպանները և շրջուն վաճառորդները ալքոլով խառն ջափուրի մէջ թաթխեն իրենց ստացած դրամները, որպէսզի դրամի միջոցաւ չտարածուի քոլերան։ Այս միեւնոյն միջոցը ի գործ պիտի դրուի Մախսուսէի և Անատօլուի երկաթուղիի կիշէներուն մէջ։

*** Առջի օր, Բերայի կառավարիչ Մուհիէտտին պէյ Բերա հրատարակուող թերթերու ներկայացուցիչները հրաւիրելով կառավարչատունը, երկարօրէն պարզեց քոլերային դէմ ձեռք առնուելիք առողջապահական միջոցները։ Մուհիէտտին պէյ դատապարտեց Թաղապետութեանց անփոյթ վերաբերումը քոլերային հանդէպ և ժողովրդեան տգիտութիւնը ի վեր հանեց, որով հաւատացողներ կան թէ դեղատուներով կը մեռցուին հիւանդները։ Բերայի կառավարիչը մամուլի ներկայացուցիչներուն կոչում ըրաւ, ժողովրդեան միտքը լուսաւորելու համար, բան մը որ այժմէն մամուլը լիովին կը կատարէ։ Մուհիէտտին պէյ նոյնպէս առաջարկեց որ բժիշկները հրապարակախօսութիւններ կատարեն, եկեղեցիներու մէջ առողջապահական խորհուրդներ տրուին ևայլն։ Մամուլի ներկայացուցիչներուն կողմէ զանազան հանրօգուտ առաջարկներ եղան, քոլերային դէմ պայքարելու համար։ Բերայի կառավարիչը լրագրողներուն յանձնարարեց կոչ մը ուղղել բժիշկներուն, որպէս զի անոնք ոստիկան-զինուորութեան մէջ արձանագրուելով, անձամբ հսկեն իրենց թաղին առողջապահութեան վրայ։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՄԷՋ

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐՑՈՒԻ

Մամուլի տեղեկատուութեանց դիւանը հետեւեալը կը հաղորդէ.— Նախարարաց Խորհուրդը որոշած է պաշարման վիճակը վերցնել եւ Պատերազմական Ատեանները ջնջել Մանասթըրի ու անկէ կախում ունեցող գաւառակներուն մէջ, պայմանաւ որ հարկ եղած միջոցները ի գործ դրուին իսկոյն, եթէ երբեք յեղափոխական միջադէպ մը ծագի ու հարկ ըլլայ պաշարման վիճակ հրատարակել Րումէլիի որեւէ նահանգին մէջ։ Միայն պաշարման վիճակը պիտի շարունակէ Քոսովա գաւառակին մէջ մինչեւ որ աւարտի Իփեքի մէջ յեղափոխական նպատակով սպաննութիւններ գործող անձերուն դէմ բացուած դատավարութիւնը։ Ֆերիզովիչի Պատերազմական Ատեանին բանտին մէջ գտնուող ամբաստանեալները, որոնց դատավարութիւնը չէ վերջացած, Տիւքզով պիտի փոխադրուին։ Հոն Պատերազմական միակ Ատեան մը պիտի կազմուի, անկէ առաջ պաշարման վիճակ հաստատուած ըլլալուն համար այդ քաղաքը, Քոսովայի նահանգին մէջ պատահած ծանօթ միջադէպին հետեւանքով։ Սէլանիկի, Եանեայի, Շքոտրայի և Սքիւպի մէջ կազմուած Պատերազմական Ատեաններու շարունակութեան մասին ալ ո՛ և է պատճառ չգտնուելուն համար, Սքիւպ և Սելանիկ գաւառներու յատուկ պաշարման վիճակի օրէնքին յաւելուածական տրամադրութեան համաձայն, Սելանիկի, Եանեայի, Մանասթըրի և Սքիւպի ամբաստանեալները Պատերազմական Ատեաններու կողմէ դատուելէ յետոյ, քաղաքային դատարաններուն պիտի յանձնուին։ Ուստի, պաշարման վիճակի օրէնքին յաւելուածական տրամադրութիւնները ջնջուած են։ Րումէլիի նահանգներուն մէջ զինաթափութեան առթիւ ձեռք բերուած գոհացուցիչ արդիւնքը չխանգարելու համար, 15 սանթիմէթրէն աւելի տրամագիծ ունեցող րէվօլվէրներու վաճառումը եւ ներածումը պիտի արգիլուի։ Հարկ եղած ղեկոյցները եղած են պատերազմական, դատական և ելմտական նախարարութեանց։ Առջի օր պէտք եղած հրամանները տրուած են Րումէլիի նահանգային իշխանութեանց։

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ժէօն-Թիւրք կ'իմանայ թէ Կրետէի պաշտպան տէրութիւնները, Ազգ. Ժողովին վերաբացման մասին կարծիքի փոխանակութիւններ կատարելէ յետոյ, որոշած են իրենց հիւպատոսարաններուն միջոցաւ կղզիին գործադիր իշխանութեան ծանուցանել որ օսմ. վեհապետական իրաւունքներուն դէմ եղած ամէն բռնաբարութիւն չեղեալ պիտի նկատուի։ Միւս կողմէ նոյն թերթը կ'իմանայ թէ Բ. Դուռը ազդուապէս պիտի բողոքէ պաշտպան տէրութեանց մօտ, եթէ երբեք Կրետէի Ազգ. Ժողովը Եօրկիոս Թագաւորին անունով բացուի։ Եթէ այդ բանը տեղի ունենայ, օսմ. կառավարութիւնը պիտի պահանջէ որ կրետական խնդիրը վերջնապէս կարգադրուի։

*** Հանեայէն կը հեռագրեն թէ իսլամ երեսփոխանները Ազգ. Ժողովի վերաբացման նիստին ներկայ չպիտի գտնուին, Եօրկիոս Թագաւորին անունով կատարուած երդումին դէմ բողոքելու համար։ Այդ երեսփոխանները բողոքագիր մը պիտի տան, Ժողովին ներկայ գտնուելէ յետոյ։

ԹՈՒՐՔԻԱ. ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ԵՒ ԵՌԵԱԿԸ

Ռումանիոյ Նախկին Նախարարապետ Գ. Քարբ Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէի մէկ աշխատակցին յայտարարած է թէ զինուորական պայմանագրութիւն մը գոյութիւն չունի Ռումանիոյ և Թուրքիոյ միջեւ։ Ռումանիա կը փափաքի որ Թուրքիոյ դիրքը ամրապնդուի, բայց չուզեր օսմ. կայսրութեան հետ մերձեցում մը ունենալ, Եռեակ Զինակցութենէն անկախաբար։ Ռումանիա այնքան համարում ունի Եռեակ Զինակցութեան մասին որ առանց անոր հաւանութեան չպիտի ուզէ համաձայնութեան մը յանգիլ ուրիշ տէրութեան մը հետ։

ՊՈՅՔՈԹԱԺԸ

Հելլէն դեսպանատան Ա. Թարգմանը, առջի օր, Ներքին գործոց Նախարարին այցելելով, յայտնեց թէ Թուրքիոյ զանազան կողմերը հակահելլէն պոյքոթը կը շարունակէ տակաւին։ Ուստի Թարգմանը Նախարարէն խնդրեց որ հարկ եղած հրամանները տրուին, այդ տնտեսական պայքարը դադրեցնելու համար։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Նախարարաց Խորհուրդի որոշումով, մասնաւոր յանձնաժողով մը Րումէլի պիտի երթայ, Ալպանիոյ մէջ ի գործ դրուելիք բարենորոգումներուն վրայ հսկելու և Պատերազմական Ատեանին արձակած վճիռները քննելու համար։ Այդ յանձնաժողովը, որ կը բաղկանայ Պետական Խորհուրդի անդամ Մուսթաֆա պէյէ, Պոլսոյ Պատերազմական Ատեանին Նախագահ Բէհան փաշայէ և Վերաքննիչ Ատեանի անդամ Շէֆիք պէյէ, յառաջիկայ երկուշաբթի դէպի Սքիւպ պիտի մեկնի։

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Լա Թիւրք կ'իմանայ թէ պաշարման վիճակը Պոլսոյ մէջ պիտի վերցուի յառաջիկայ ապրիլ ամսուն, Սուլթան Մէհմէտ Ե.ի գահակալութեան տարեդարձին օրը։

ԻՍԼԱՄ ԱՆԳԼԻԱՑԻՆԵՐԸ

Մանչէսթըրի եւ Լիվըրփուլի իսլամ Անգլիացիներու համայնքը վերջերս գումարում մը ունենալով որոշած է յառաջիկայ գարնան 50 հոգիէ բաղկացած պատուիրակութիւն մը ղրկել Պոլիս, իսլամական կրօնքը ընդունած Անգլիացիներու մեծարանքները յայտնելու Սուլթանին ու անոր բարձր հոգածութիւնը խնդրելու համար։ Այդ պատուիրակութիւնը 15 օր պիտի մնայ հոս և հրապարակախօսութիւններ պիտի ընէ։ Յետոյ Պրուսա պիտի երթայ, Նախկին Սուլթաններու շիրիմներուն այցելութիւն տալու համար։ Ապա Եգիպտոս պիտի անցնի։ Այս տարի քանի մը իսլամ Անգլիացիներ ուխտագնացութեան պիտի երթան Մէքքէ։

ԱՆՊԱՇՏՕՆ ՎԻՃԱԿԻ ԹՈՇԱԿՆԵՐԸ

Ներկայ օրէնքին համաձայն, առողջական պատճառներով հրաժարած պաշտօնատարներուն միայն թոշակ կը յատկացուի։ Ներքին գործոց Նախարարութիւնը նկատելով որ ամէն պաշտօնատար, ի՛նչ պատճառի համար ալ հրաժարած ըլլայ, պէտք է թոշակ ստանայ, որոշած է այժմեան օրէնքը բարեփոխել։

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Իգտամ կ'ըսէ թէ Մ. և Ց. կուսակցութեան և դահլիճին միջեւ համաձայնութիւն գոյացած է նախարարական յայտարարութեան մասին։ Երեսփ. Ժողովին մէջ այդ յայտարարութիւնը կարդացուելէ և ընդդիմադիր կուսակցութեան, մանաւանդ Լութֆի Ֆիքրի պէյի քննադատութիւնները լսելէ յետոյ, Մ. և Ց. կուսակցութիւնը նիստի դադարի միջոցին նոր գումարում մը պիտի ընէ, որոշելու համար թէ պէ՞տք է վստահութեան քուէ տալ դահլիճին։

ԶԻՆԱՀԱՒԱՔՈՒԹԻՒՆԸ

Մէկ քանի օր առաջ Մանասթըրի մէջ գրաւուած են 82 մեծ րէվօլվէր, 9 Մարթինի հրացան և տինամիթով լեցուած 4 պօմպա։ Սքիւպ, երէցի մը տանը մէջ երեւան հանուած են պօմպա մը և տինամիթի հինգ խողովակներ։

ԲԵՌՆԱԿԻՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ

Բեռնակիրները առջի օր վերսկսան իրենց աշխատութիւնը։ Բանթողներուն և վաճառականներուն միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած է փոխադարձ զիջողութիւններով։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ՈՐԴԵՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Մաքրիգիւղ, Գրիմիթօ բնակիչը 15 օր առաջ սպասուհի մը առած էր իր քով։ Այդ սպասուհին յղի ըլլալով հինգ օր առաջ մանչ զաւակ մը ծնաւ։ Բայց իր մեղքին պտուղը անհետացնելու համար, սպասուհին տան ջրհորը նետեց իր պզտիկը։ Նորածինին դիակը գտնուեցաւ ջրհորին մէջ ու հրէշ մայրը ձերբակալուեցաւ։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.— Առջի իրիկուն Թօփխանէէն սրարշաւ անցնող կառք մը կոխոտեց Դիմիթրի մը, որ սրունքէն վիրաւորուեցաւ։ Կառապանը խոյս տուաւ։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Սքիւպէն Զեման լրագրին կը գրեն թէ Տիվրի գիւղէն ուսուցիչ մը և գիւղացի մը առեւանգուելով վայրագօրէն սպաննուած են։ Կը կարծուի թէ ոճրին հեղինակները պուլկար հրոսակներ են։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԱՀԱՅԵՐՈՒ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Կարսէն կը գրեն Մշակի, հոկտ. 19 թուով.—«Թուրքահայերու գաղթը դէպի իրենց վերածնած հայրենիքը, կը շարունակէ։ Ռուսաստանի խորերէն և Կովկասի ծայրագաւառներէն սայլերով ու ֆուրգոններով կը գաղթեն դէպի բռնակալական պիրկ շղթաներէն ազատած քաղցր հայրենիքը։ Բայց հետաքրքրական է իմանալ թէ այս երկարամեայ պանդխտութիւնը որոշ կրթիչ ազդեցութիւն ձգա՞ծ է չարքաշ գաղթականի հոգիին վրայ. արդեօք ան մտաւոր, բարոյական, սօցիալ-տնտեսական պաշար կը տանի՞ իր աւեր վաթանը, անմշակ դաշտը, քայքայուած տնտեսութիւնը և քանդուած տունը վերանորոգելու համար։ Մօտէն ծանօթ ըլլալով անոնցմէ շատերուն, մենք կարող ենք յայտնել մեր դիտողութիւնները։ Սկսինք արտաքինէն։ Տասնեակ տարիներ առաջ իսկապէս քիւրտին վայել զգեստ հագնող մշեցին, այսօր հագած է պիջակ, տրիկօտալ տաբատ, իսկ գլխին ունի արլէնար։ Ան քիչ մը ռուսերէն գիտէ և մշտապէս կը գործածէ ռուսերէն բառեր։ Հայրենիք կը տանի գիւղատնտեսական նոր ձեւով գործիքներ և այլ տնային պիտոյքներ։ Թափանցենք անոր հոգիի խորերը և տեսնենք թէ ան ունի՞ մտաւոր պաշար, հայրենիք կը տանի՞ կրթուած զաւակներ և որ ամենագլխաւորն է, երկարամեայ պանդխտութեան մէջ պահպանա՞ծ է իր նախնիքներու բարոյականութիւնը։ Եթէ ոչ խիստ, գոնէ միջակ քննութեամբ, մենք եկած ենք շատ ցաւալի և կարելի է ըսել՝ ամօթալի եզրակացութեան։ Բանտարկուիլը, պահականոցներու մէջ մնալը անոնց համար սովորական բան եղած է։ Կրթուած զաւակներ հայրենիք տանողներ, կարելի է ըսել, բոլորովին չկան։ Բայց ասոնք դեռ ոչինչ են։ Կան այնպիսիներ, որոնք մանկամարդ կիներու հետ կը կենակցին, չնայած որ ամուսնացած են և իրենց օրինաւոր կիները կենդանի են։»

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԹՈԼՍԹՈՅԻ ՀԱՄԱՐ

Նոյեմբեր 9ին, Բեթերսպուրկի Հայոց եկեղեցիին մէջ, Թոլսթոյի հոգւոյն հանգիստին համար հանդիսաւոր պատարագ մատուցուած է։ Ասիկա հանգուցեալին ի պատիւ առաջին պատարագն է որ տեղի ունեցած է Բեթերսպուրկի մէջ. կ'ըսէ Բեթերսպուրկէն Պոլիս քաշուած հեռագիր մը։ Երէկուան Սթանպուլ այս առթիւ կ'ըսէ. «Այս համակիր ցոյցը պատիւ կը բերէ Հայ Եկեղեցիին»։

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հոկտ. 24ին, իրիկուան ժամը 6ին, Բէյօղլու-Քաւյա փողոցը իր բնակարանին մէջ սպաննուած է Թուրքահպատակ Գրիգոր Պօղոս Սարգսեանը, 34 տարեկան, անորոշ զբաղմունքի տէր (դերձակուհիի մը այր)։ Կասկածով ձերբակալուած են սպաննեալին բնակարանին մէջ ապրող Գէորգ Խաչատուրեանը, պարսկահպատակ առեւտրական, որ խանութ ունի միեւնոյն տունը, սպաննուածի կնոջ հարազատ եղբայր Թուրքահպատակ Գրիգոր Մանուսաճեանը և սպաննուածի կինը՝ Վերոնիկ Խաչատուրեանը։ Սպանութիւնը վիպային հանգամանք մը ունի։

ԱԲՈՎԵԱՆԻ ԱՐՁԱՆԸ

Բագուի Հայոց Կուլտուր. Միութիւնը, որ նախաձեռնութիւն ունեցած է հանգուցեալ Խաչատուր Աբովեանին արձանը կանգնելու այնքան գեղեցիկ գործին, դիմած է Եալթայաբնակ Հայ երիտասարդ տաղանդաւոր երաժշտագէտ Ալ. Սպենդիարեանին և խնդրած է յօրինելու երաժշտական «կանտատա» ի յիշատակ Աբովեանի։ Կուլտուրական Միութիւնը այդ կանտատայի համար իբրեւ նիւթ առաջարկած է Աբովեանի «Վէրք Հայաստանի»էն առած հոգեցունց չափածոյ հատուած մը։ Յարգելի երաժշտագէտը, տալով իր սիրայօժար համաձայնութիւնը, ձեռնարկած է գործին և ինքն ալ ներշնչուած այդ գեղեցիկ գաղափարով, ամէն ճիգ պիտի թափէ երաժշտական նրբանիւս և արժանավայել աշխատութիւն մը ստեղծելու։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Այս շաբաթ գիշեր, ծանօթ ջութակահար Գ. Դաւիթեան, Պրիւսէլի Գոնսէրվաթուարէն և աշակերտ նշանաւոր Բրօֆ. Թօմսոնի, պիտի տայ իր ծանուցեալ նուագահանդէսը Իւնիոն Ֆրանսէզի մէջ, մասնակցութեամբ Օր. Ալպա Աքաւարոնի։ Գ. Դաւիթեան պիտի նուագէ ի մէջ այլոց՝ Սարազատի Անտալուզա, Վիէօտանի Բօլօնէզ Գոնցերթ, Թօմսոն-Գօռէլլիի «Լա Ֆօլիա», Ալարի Գանձօնէթթան և Ւանիզի Էռ Օնէդրուան, ինչպէս նաեւ Բռավնինիի Գոնչերթօ ան ռէ։ Գին՝ մասնաւոր աթոռներ՝ կէս ոսկի, մուտք՝ մէկ մէճիտ։ Տոմսակները կը ծախուին Գոման տիկէթի մօտ և Իւնիոն Ֆրանսէզ։ Ամէն երաժշտասէր Հայ պիտի փութայ անպայման լսել հայ տաղանդաւոր երաժիշտը, որուն անցեալ տարուան նուագահանդէսը այնքան գնահատուեցաւ նոյնիսկ օտար շրջանակներէ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութիւնը պիտի ունենայ իր հրապարակային ժողովը այսօր, Եշ. 11 նոյմ. երեկոյեան ժամը 2½ին (Ը.Թ.) Բերայի արհեստանոցին սրահը։ Պիտի ատենախօսէ ընկեր Ս. Սապահգիւլեան։ Նիւթն է՝ Հայ Ազգային Սահմանադրութիւնը, Պատրիարքի և Վարչութեան հրաժարականները։ Կը հրաւիրուի երկսեռ հասարակութիւնը։

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆԸ

Իշխան Գալուստ Լուսինեանի ֆրանսահայ պատկերազարդ հոյակապ բառգիրքին երկրորդ տպագրութիւնը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, երկու հատորներով լոյս տեսաւ վերջերս հրատարակիչ Տէր Ս. Աչեանի նախաձեռնութեամբ և այժմ կը վաճառուի անհաւատալիօրէն դիւրամատչելի գինով մը, այն է 60 ղրշ. հատորը։ Հարկ է ըսել որ մէն մի հատոր մեծադիր 1000 երեսներէ կը բաղկանայ, բազմաթիւ պատկերներով զարդարուած, որոնց քլիշէները առնուած են ֆրանսական մեծ հանրագիտարանէն։ Լուսինեան բառգիրքը դիւրաւ չի պիտի ծերանայ. երկար տարիներու ընթացքին անիկա պիտի թղթատուի միշտ գրագէտէն, գիտունէն, ուսանողէն, վերջապէս բոլոր անոնցմէ որոնք պէտք կամ փափաք ունին ֆրանսերէն լեզուն խորապէս ուսումնասիրելու և սորվելու։ Այս բառգիրքին մէջ բովանդակուած է ճոխ բառամթերք մը, ուր քով քովի շարուած են հին ու արդի հայերէնի բոլոր գեղեցիկ առածները, գաւառաբարբառները և անհուն պաշար մը գործածութեամբ նուիրագործուած նորութիւններուն։

«ՀԱՍԿՈՒՄԸ»

Գոհունակութեամբ ստացանք Մերուժան Պարսամեանի մէկ արարուածով այդ գեղեցիկ տրամը, որուն մէջ երիտասարդ բանաստեղծը ի յայտ կուգայ նաև իբրեւ գեղեցիկ արձակագիր։ Փոխանակ անպատճառ ինքնածին գիւտ մը ըրած ըլլալու գոհացումը ինքզինքին տալու համար միջակութիւն մը երեւան հանելու — ինչպէս կ'ընեն շատեր — Պարսամեան՝ Ֆրանսուա Գոբէի մէկ քերթուածը ընդլայնած ու անոր վրայ հիւսած է այդ յուզիչ տրամը՝ որուն ընթերցումը կը յանձնարարենք։ Տպարան Շանթ, գին 50 փարա։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Այրի Տ. կին Հռիփսիմէ Գ. Հարենց, ըստ իր բարի սովորութեան, իր ամուսնոյն՝ հանգուցեալ Գաբրիէլ էֆ. Հարենցի անուան տօնախմբութեան առթիւ ի նպաստ Հիւանդանոցին նուիրած է 10 օսմ. ոսկի։

*** Նոյնպէս Կիւլպէնկեան եղբարք, ըստ իրենց բարի սովորութեան, իրենց բարեյիշատակ հօր՝ հանգուցեալ Սերովբէ էֆ.ի անուան տարեդարձին առթիւ 25 օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս, ընդհանուր պատսպարելոց հոգեհաց տրուելու համար։ (Հոգաբարձութիւն)

«ՓԱՐՈՍ»

Փարոսի 9րդ թիւը հրապարակ ելաւ հետեւեալ բովանդակութեամբ.—«Թիֆիս» (խմբգ.), Գ. Ց. Միսաքեան. «Դպրոցին նպատակը», Վեր. Տօքթ. Ջէյմըրս. «Տիպար Քաղաք», Զօֆֆէ-Սարաֆ. «Կարգապահութեան ոգին մեր մէջ»՝ Մ. Գ. Շալեան. «Պարտիզակի տնտեսական կեանքը», Գիմ-Մէն. «Ընտանիքը», Տօք. Ռ. Զ.։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՕՐԻՈՐԴ ՍՐԲՈՒՀԻ ՃԵՐՄԱԿԵԱՆԻ

Երէկ առտու Բանկալթիի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ հանգուցեալ Օր. Սրբուհի Ճերմակեանի յուղարկաւորութիւնը, ընտրեալ բազմութեան մը ներկայութեամբ։ Մեռելական արարողութեանց կը նախագահէր Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ Սրբազան, իր շուրջը ունենալով երկու վարդապետներ և տասն չափ քահանաներ։ Բազմաթիւ ծաղկեպսակներ ղրկուած էին հանգուցեալի ազգականներուն և բարեկամներուն կողմէ։ Մեռելական արարողութիւնները աւարտելէ յետոյ, դագաղը դուրս հանուելով, շքեղ մեռելակառքի մը մէջ դրուեցաւ։ Յուղարկաւորները եկեղեցիին դրան առջեւ իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին Միհրան էֆ. Պէզազեանի և իր երկու զաւակներուն՝ Հրանդ ու Արամ էֆ.ներու։ Յուղարկաւորները կառքերով հետեւեցան մեռելակառքին մինչեւ Պալըգլըի գերեզմանատունը, ուր թաղուեցաւ հանգուցեալին մարմինը։

⁂

Միհրան էֆ. Պէզազեան և իր պարագաները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն այն անձանց որոնք հանգուցեալ Օր. Սրբուհի Ճերմակեանի յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեցան և այս առթիւ իրենց ցաւակցական զգացումներուն հաւաստիքը տրամադրեցին։

ԱՅՍՕՐ ԱՆՊԱՏՃԱՌ ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք
ՀԻ-ՀԻ-ՀԻՆ
ուր պիտի գտնէք երկու յաս խիստ հետաքրքրական ծաղրանկարներ

ՍԻՆԷՄԱ-ՕՐԻԱՆԹՕ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 164
Ֆ. ԲԱՍՔԱԼԻՏԻԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՄԲ
ՑԱՐԸ ԵՒ ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.
ՍԻԹԻ ՕՖ ՓԱՐԻԶ
Ղեկաւոր օդապարիկը
յաղթականօրէն կ'անցնի Մանշը

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 6ՐԴ ՆԻՍՏ

ՔՈԼԵՐԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ ԽՈՐՀԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ԴԱՀԼԻՃԸ ԵՒ ՔՈԼԵՐԱՆ

ՀԱԳԳԸ ՓԱՇԱՅԻ ԵՒ ԹԱԼԱԴ ՊԷՅԻ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երեկուան նիստը գրեթէ ամբողջութեամբ յատկացուեցաւ քոլերայի խնդրին և այդ առթիւ ձեռք առնուելիք միջոցներու մասին տեղի ունեցան երկար վիճաբանութիւններ։

Նիստը բացուեցաւ ժամը 11ին (Ը. Ն.) նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի։ Նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն և վաւերացումէն յետոյ, ժողովականներու պահանջումին վրայ, որոշուեցաւ կէս օրէ վերջ հրաւիրել ներքին գործոց նախարարը և բացատրութիւններ պահանջել քոլերայի տարածման դէմ ձեռք առնուած և առնուելիք միջոցներու մասին։

Կարդացուեցան կառավարութեան կողմէ ղրկուած երկու թէզքէրէներ, որոնցմով կը ծանուցուէր թէ պիւտճէի երկու գլուխներուն մէջ (Հիճազի երկաթուղիներու և պատերազմական) փոփոխութիւններ եղած են։ Յետոյ շաբաթ օրուան օրակարգը անցուեցան նախորդ նիստի մէջ կառավարութեան կողմէ ղրկուած տասնի չափ օրինագիծեր, գրեթէ ամէնքն ալ պիւտճէի վերաբերող, որոնք Պիւտճէի էնճիւմէնէն զրկուած էին և նոյնութեամբ ընդունուած։ Ժողովը կէս ժամու չափ ալ զբաղեցաւ Թաղապետական օրէնքին բարեփոխուած 64րդ յօդուածով և նախագահը կէս օրուան դադար տուաւ։

Կէս օրէ վերջ երբ նիստը բացուեցաւ, արդէն ներկայ էր ներքին գործոց նախարարը։ Եպարքոսական երկու թէզքէրէներու ընթերցումէն յետոյ բեմ բարձրացաւ Թալաթ պէյ, պատասխանելու համար Զօհրապի և Արիֆ Իսմէթ պէյի կողմէ քոլերային առթիւ տրուած թագրիրին։

Թալաթ պէյ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը Խորհրդարանին փակ եղած միջոցին քոլերայի դէմ միջոցներ ձեռք առնելու համար նախ մէկ միլիոն և յետոյ 100 000 ղրուշ յատկացուցած է և վերջին անգամ դարձեալ մէկ միլիոն ղշ. եւ կ՛ուզէ։ Նախարարը քոլերային ծագումէն մինչեւ այսօր առողջապահական և արգելիչ ի՛նչ միջոցներ ձեռք առնուած ըլլալուն մասին ընդարձակ տեղեկութիւններ տալով մէկիկ մէկիկ թուեց Տրապիզոն, Վան, Խարբերդ, Կարին, Սըվազ, Զօնկուլտագ, Էտիրնէ, Զաթալճա, Մուսուլ, Պիթլիս, Սիլիվրի և Թարապլուսը Ղարպ ղրկուած բժիշկները, առողջապահական քննիչները, դեղերը և այլն։ Յետոյ մայրաքաղաքի մասին ձեռք առնուած կանխահոգ միջոցներուն վրայ խօսելով, յայտնեց թէ մօտաւորապէս 50 բժիշկ այդ գործին յատկացուած են. Պոլսոյ 30 կեդրոններու մէջ առողջապահական միջոցներ ձեռք առնուած են և շատ մը անկարող բժիշկներ ճամբուած են ու անոնց տեղ նորեր տարուած. ամէն տեսակ դեղեր բերել տըրուած են Եւրոպայէն։ Յետոյ 3320 խան, արտաթորան, տուն, օրճարան և խանութ հականեխուած են։ Թաղապետական պաշտօնեաներ և բժիշկներ կ՛աշխատին ամէն կերպով։ Անկէ զատ իսկոյն հրաժարեցուցուած է բժիշկ մը, որ քոլերայէ վարակուող հիւանդի մը մօտ չէր գացեր։ Նախարարը վերջացուց իր խօսքերը խոստանալով նորէն հարկ եղած արգելիչ միջոցները ձեռք առնել։

Տօքթ. Արիֆ Իսմէթ ըսաւ թէ նախարարը «խոլերա» և «խոլերին տիփ» բառերը շատ գործածեց. բայց հակառակ ատոր՝ ամէն ոք գիտէ թէ քոլերան տարածուած է Թուրքիոյ այլ եւ այլ նահանգները և Պոլիս։ Նախարարին ջանքը և աշխատութիւնը անուրանալի է, բայց ատով չի լմննար. որովհետեւ օրէ օր համաճարակը շատնալու վրայ է։ Փոխանակ նախազգուշական միջոցներ ձեռք առնելու, ըլլալէն վերջ միջոցներ խորհուեր են եւ ան ալ շատ ուշ։ Այս առթիւ ճառախօսը ըսաւ թէ վերջին քսան տարուան մէջ 123024 հոգի մեռած են Պոլսոյ մէջ, տարափոխիկ հիւանդութենէ, մէջը չըլլալով զինուորներն ու օտարները։ Արիֆ Իսմէթ յանցաւոր գտաւ ներքին գործոց նախարարը որ Սինոպի զինուորները չարգիլեց, հակառակ վարակուած ըլլալնուն, մայրաքաղաքը գալէ եւ այդ զինուորները Մաքրիգիւղի կողմերը երթալով հոն ալ հիւանդութիւնը տարածեցին։ Յետոյ ըսաւ թէ Սըլիմիէ զօրանոցին և կայս. բժշկական համալսարանին առողջապահական ժողովը միշտ իրարմէ առանձին կ՛աշխատին, ինչ որ համաճարակին աւելնալուն պատճառ կ՛ըլլայ։ Ռազմափորձին առթիւ եւս միջոցներ ձեռք չառնուեցան։ Այս երկրին ամէն կողմը աղտոտ է է ըսաւ և դեռ մինչեւ այսօր աղտոտ սրճարանները և գինետունները բաց կը մնան։ Քաղաքապետութեան ձեռք առած միջոցներուն վրայ խօսելով, «չէօպլիւաճութիւն» անուանեց մինչեւ այսօր ըրածները։ Գալով ջուրին, որուն քննուած չէ և ոչ ոք այդ կարեւոր կէտին վրայ ուշադրութիւն կ՛ընէ։ Աղբիւրները միայն գոցելով չի լմննար. խօսեցաւ նաեւ Թաղապետական բժիշկներու ամսականի անբաւականութեան մասին. յայտնեց թէ 600 ղրշ. է. կառապանները իսկ այդքան գէշ չեն վարձատրուիր ըսաւ։ Խօսելով նախարարին կողմէ հրաժարեցուցուած տօքթ. Ալի Շահին էֆ.ի մասին, ըսաւ թէ առանց քննութեան եղած է այդ բանը՝ լոկ դատական նախարարին կողմէ ղրկուած թէզքէրէի մը վրայ։

Թալաթ պէյ, պատասխանելով Արիֆ Իսմէթ պէյի, ըսաւ թէ քոլերան մայրաքաղաք մտած է ռուսիայի ճամբորդի մը կողմէ և ոչ թէ Սինոպէն եկած զինուորներէն։ Անկէ զատ ըսաւ Սինոպէն եկած զինուորները ռազմափորձերուն չմասնակցեցան. բժիշկներուն ամսականներուն գալով, հիմա 1000 ղրշ. կուտանք ըսաւ. իսկ Ալի Շահինը հրաժարեցուցուած է յետ քննութեան, անոր համար որ իր պարտականութիւնը չէ կատարեր։

Զօհրապ.— Ես ո՛չ թէ նախարարը պիտի մեղադրեմ որ բժիշկ մը հրաժարեցուցած էր, ընդհակառակը անկարողները չի հրաժարեցնելուն համար։ Ոչ մէկ բան եղած է քոլերային տարածումը արգիլելու համար։ Կառավարելը այն է որ, դէպքի մը գալէն առաջ միջոցներ ձեռք կ՛առնէ և ոչ թէ գալէն վերջը։ Երկար ատենէ ի վեր կառավարութիւնը գիտէր թէ հիւանդութիւնը կայ Ռուսիոյ մէջ, բայց բան մըն ալ չըրաւ։ Յետոյ քոլերայէ վարակուածներ շատ գէշ կը նայուին. հիւանդները Սէլվի Պուռնիի մաքրանոցը կը տանին մակոյկներով, որոնց չորս կողմը բաց է. այդ հիւանդները կը բժշկուի՞ն թէ կը մեռնի՞ն. ինչո՞ւ համար փոխադրութեան այս գէշ տեսակը կը շարունակուի տակաւին։ Ռազմափորձեր պատճառ եղան որ հիւանդութիւնը աւելի տարածուի և բանակին մէջ բազմաթիւ զինուորներ մեռնին։ Այս ռազմափորձը մեր փառքը ցոյց պիտի տար օտարին. բայց ատոր համար պէտք չէր որ երկիրն ու բանակը վարակէինք։ Ռումանիա իր ռազմափորձը յետաձգեց քոլերային պատճառաւ, հոն որ քոլերա չկայ և աւելի լաւ միջոցներ կրնան ձեռք առնել։ Մեր ըրածը ռազմափորձ չէր այլ պզտիկ պատերազմ մը, ուր 5-600 զինուոր մեռան քոլերայէ. եթէ 2 միլիոն ոսկի ծախք ըրինք այդ ռազմափորձին համար, այդ ծախքը մեռած զինուորներուն պատճառաւ կը բարձրանայ 20 միլիոնի։ Կարգ մը զինուորական բժիշկներ հրաժարած են. առայժմ չեմ խօսիր այդ մասին։ Ես պիտի առաջարկեմ որ բոլոր պաշտօնեաները քննութենէ մը անցնին եւ անկարողները անմիջապէս պաշտօնանկ ըլլան։

Հագգը փաշա, մասնաւորապէս պատասխանելով Զօհրապի, ըսաւ թէ ռազմափորձի որոշումը տրուած էր արդէն, երբ քոլերան սկսաւ մայրաքաղաքին մէջ և յետոյ դադրեցաւ. եթէ ռազմափորձերը սկսած ատեն հիւանդութիւն կենար, բնականաբար կառավարութիւնը կը յետաձգէր։ Իսկ վարակուածները անմիջապէս մեկուսացուեցան. այլեւս յայտնի չեղաւ և լաւ մը չեմ գիտեր թէ ասկէ ռազմափորձին վայրը գացող կառապաննե՞րը տարին հիւանդութիւնը թէ՛ զինուորներէն առաջ եկաւ. իսկ ռումանական ռազմափորձերուն ակնարկելով ըսաւ թէ՝ անոնք ամէն տարի կ՛ընէին և կրնային ալ յետաձգել, բայց Թուրքիոյ համար նոյնը չէր։

Մանիր Սաիտ պէյ հարցուց թէ՝ պատերազմ. նախարարութեան բժշկական ժողովին այդ մասին խորհուրդ չէ՞ հարցուած և անոնք չէ՞ն առաջարկած յետաձգել։

Հագգը փաշա պատասխանեց թէ տեղեկութիւն չունի։

Սըրրը պէյ խօսելով կառավարութեան կողմէ ուզուած ամենէն վերջին մէկ միլիոն ղրուշի վարկի մասին, հարցուց թէ՝ ինչո՞ւ համար Պոլսոյ առողջապահական խորհուրդը իր ծախք չըներ, միջոցներ ձեռք չ՛առներ և միայն կառավարութիւնը կը վճարէ։

Արտաքին գործոց նախարար Րիֆաթ փաշա պատասխանեց թէ անիկա միջազգային ժողով մըն է և ան պաշտօն ունի միայն ծովու կողմէն առողջապահական միջոցներ ձեռք առնելու. իսկ ներքինին չի խառնուիր ըսաւ։

Տօքթ. Րիզա Թեվֆիգ.— Հագգը փաշան քոլերան ճակատագրականութիւն (մուգատտերաթ) կը համարի. բայց ճակատագիր չէ ատ. որովհետեւ ճակատագիրը միայն արժանի եղողին կը ղրկուի. ես պիտի ըսեմ՝ թէ Աստուած այս Դահլիճն է որ իբրեւ ճակատագիր մը ղրկած է մեզի։ Իբր թէ միջոցներ ձեռք կ՛առնենք, բայց 70,000 հոգի տեղ մը կը հաւաքենք ու ռազմափորձ ընել կուտանք. պու նէ՞ փէճրիզ նէ յօհանա բուռուսուր։ Նախարարը կ՛ըսէ թէ քարափ եկող ռուս մը Պոլիս բերաւ քոլերան. արդեօք Տ [illegible] եկա՞ծ... [illegible] էր։ Թող [illegible] ըսեն թէ փորձառութիւն չունինք. չենք գիտեր և ոչ թէ ճակատագիր է ասի կա ըսեն. եթէ ճակատագիրնիս է, ձգենք իր վիճակին և մեզմէ ուզուած երկու միլիոն ղրուշը չի տանք։ Եւրոպա մեքենաներ սիբարըս ըրած են եղեր. ես ալ հոգի մը սիբարըս ըրի... Աստուծոյ։ Այս համաճարակը կառավարութեան ապիկարութենէն առաջ եկած է. հիւանդութիւն կեցած տեղ մը ռազմափորձ չեն ըներ. Աւստրիոյ մէջ ձիերու յատուկ հիւանդութիւն մը կար. Աւստրիական կառավարութիւնը վախնալով որ քանի մը հազար ձիեր կը մեռնին, ռազմափորձը յետաձգեց։ Ժողովուրդը աղէտ է եղեր. իր այդ վիճակին մէջ ձգենք զայն. այն ատեն ինչո՞ւ նստեր ենք հոս և ինչո՞ւ համար եղած է կառավարութիւն մը։ Ո՞ւր է լուրջ ձեռնարկ եղա՞ւ քոլերայի դէմ. ո՛չ։ Համօտ աւելի լաւագոյն միջոցներ ձեռք կ՛առնէր, վախնալով որ քոլերան մինչեւ իրեն կը հասնի։ Երկու միլիոն ղրշ. է աւելի դրամ մը արդէն գործածուած է. ի՛նչ կրնանք ընել գործածուած գումարի մը համար. գիտէ՞ք ի՛նչ կ՛ընեն այդ դրամով քիչ մը կիր կը ցանեն փողոցները՝ ճիշդ կիներուն իրենց երեսը բուտրա քսելուն պէս։ Արժանահաւատ զինուորականներ կ՛ըսեն թէ՝ ռազմափորձերու ատեն ո՛չ ջուր կայ եղեր, ո՛չ թայֆն կը տրուի և զեր կանոնաւորաբար. օտարներ միշտ կ՛ըսեն, որ եթէ առանց մէկ քանի ռազմափորձեր ընէք, այլեւ չէք կրնար լաւ կերպով դիմադրել մեզի։ Ինչո՞ւ կը վախնանք այս բանէն ըսելու թէ՝ բազմաթիւ զինուորներ մեռած են քոլերայէ. կը վախնանք որ պաշարման վիճակը այս տե՞ղն ալ կը գոցէ։ Մեր ըրածները կէօզ պօյաճըլըգ են։ Տօպլար պիզի ալիէ վէրիճէ կէօսթէրիր։ Քաղաքապետութիւնը կ՛աշխատի եղեր. Նախ քաղաքապետութեան շէնքը ամբողջութեամբ միքրոպի բոյն մըն է։ Նոյնպէս Թաղապետական հիւանդանոցները, բանտերը և զինուորական հիւանդանոցը որոնք աղտեղութեան և հիւանդութեան բոյներ են։

Իսմայիլ պէյ (Կիւմիւլճինէ).— Ժողովը պէտք է ցաւ յայտնէ կառավարութեան որ իր պարտականութիւնը չէ կատարած և լուրջ ու ազդու միջոցներ ձեռք չէ առած համաճարակին տարածումը արգիլելու համար։

Խալիլ պէյ (Մէնթէշէ).— Ճիշդ է որ առողջապահական միջոցները լաւ կերպով կիրարկելու համար շատ բան պակաս ունինք. բայց կառավարութիւնը իր ձեռքէն եկածը ըրած և պարտականութիւնը կատարած է։ Միայն կ՛առաջարկեմ որ անպարտաճանաչ պաշտօնեաներու հանդէպ խստութիւն ի գործ դրուի և անմիջապէս պաշտօնանկ ըլլան։

Իսմայիլ պէյ (Կիւմիւլճինէ).— Կէս մը համամիտ եմ Խալիլ պէյի երբ կ՛ըսէ թէ անպարտաճանաչներուն մասին պէտք է խստութիւն ի գործ դրուի։ Սակայն այդ անպարտաճանաչներուն գլուխը կառավարութիւնն է և պէտք է զայն պատասխանատու բռնել ու ցաւ յայտնել անոր։

Թալաթ պէյ.— (բեմ ելլելով) Դահլիճը անմիջապէս իր հրաժարականը կուտայ, եթէ ատանկ որոշում մը տրուի և ցաւ յայտնուի։

Իսմայիլ (Կիւմիւլճինէ).—Ժողովը պէտք է տայ այդ որոշումը, հասկցնելու համար որ ժողովուրդին առողջութիւնը Նախարարի մը կամ Դահլիճի մը հրաժարականներէն աւելի կարեւոր և աւելի բարձր է։

Խալիլ (Մէնթէշէ).— Այն տեսակ բաներ կը պահանջեն կառավարութենէն, որոնք չեն կրնար ըլլալ. առողջապահական ո՛ր կազմածնիս կատարելագործուած է։ Մենք ալ գիտենք թէ երկրի ժողովուրդին առողջութիւնը միշտ և ամէն բանէ աւելի բարձր է. մենք վստահութիւն ունինք Դահլիճին վրայ, որ իր միջոցներով ըրաւ պէտք եղածը և կատարեց ու կը կատարէ իր պարտականութիւնը։ Քննադատելէ առաջ նախ նկատի առնելու է այն պայմանները, որոնց մէջ կը գործէ արդի Դահլիճը։ Ըսել թէ ամէն բան ունինք, կատարելագործուած ենք և բան մը չի պակսիր՝ կարելի բոլոր միջոցներ ձեռք առնելու համար, չարաչար սխալած կ՛ըլլանք։ Այս առթիւ Դահլիճին ուզած բոլոր վարկերը տուինք. ո՛չ։ Զօհրապ էֆ.ի ըսածին նման եթէ իրենց պարտականութիւնը չկատարող պաշտօնեաներ կան, զանոնք խստիւ պատժելու է և համաճարակը չի տարածելու համար պէտք է լուրջ միջոցներ ձեռք առնել։

Խոզմիսի.— Բայց եթէ կառավարութիւնն է քոլերային տարածուելուն պատճառ...

Իսմ. Մահիր.— Ինծի՛ խօսք տուէք Րէյիզ պէյ, ես ալ պիտի խօսիմ...

Նախ.—Դուն ի՞նչ պիտի խօսիս այլեւս. արդէն ձեր կուսակցութեան լիտրը խօսեցաւ....

Եւ ժողովը քոլերայի դէմ միջոցներ ձեռք առնելու համար կառավարութեան ուզած վարկը —որուն կէսէն աւելին ծախսուած է արդէն— 2.100 000 ղրշ.՝ ընդունեց և վաւերացուց. հակառակ անոր որ ընդդիմադիրները կ՛աղմկէին և տակաւին խօսիլ կ՛ուզէին։

Նիստը փակուեցաւ ժամը 4ին. Շաբաթ օր նիստ։

ԳՐԻԹՈՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՔՈԼԵՐԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Երէկ 24 ժամուան ընթացքին, քոլ. ալ 24 դէպքեր պատահեցան, որոնցմէ 9ը մահացու։ Նախորդ վարակեալներէն ալ 3ը մեռան։ Պէյլոզ՝ 1, Արնաւուտքէօյ՝ 3, Գատըքէօյ՝ 1, Բիրի Փաշա՝ 1, Պալաթ՝ 2, Ունգաբան՝ 1, Յունական հիւանդանոցը՝ 1, Գուրուչեշմէ՝ 1, Չէմպէրլի-Թաշ՝ 2, Թաթավլա՝ 1, Թաղապետական Ձ. շրջանակ՝ 1, Գըր-Պուրնու՝ 1, Օրթաքէօյ՝ 1, Մէվլէվիհանէ Գափու՝ 1, Էտիրնէ-Գափու՝ 1, Մաքրիքէօյ՝ 1, Մահմուտ Փաշա՝ 1, Ասմա-Ալթը՝ 1, Եէնի-Պաղչէ՝ 1, Թօբհանէ՝ 1. Սեպտեմբեր 13էն մինչեւ հիմա 539 հոգի վարակուած և 298 հոգի մեռած են։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Կարգ մը շրջանակներու մէջ շրջած զրոյցներուն նայելով, նախարարական մասնակի փոփոխութեան կատարուելու պարագային, ներքին գործոց նախարար Թալաթ պէյ պիտի հրաժարի։ Կ՛ըսուի թէ արտաքին գործոց նախարար Րիֆաթ փաշայի տեղ, որ պիտի հրաժարի, երկու թեկնածուներ կան. Հագգը փաշա և Օսման Նիզամի փաշա։ Երկրագործական նախարար պիտի անուանուի Արիսթիտի փաշա։

ՊՈՅՔՕԹ ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Իշթիպի մէջ Պուլկարներուն դէմ մղուած պոյքոթը մեծ համեմատութիւններ առած է։ Պոյքոթին ուժ կուտան տեղական իշխանութիւնները, ոստիկան-զինուորները և տեղւոյն հրեաները։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ

Պուլկար կառավարութիւնը պուլկար շոգենաւային ընկերութեան հրամայած է Պոլսէն ո՛չ ապրանք և ոչ ալ ուղեւոր առնել։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Կ՛ըսուի թէ ամերիկեան դեսպան Պ. Շթրաուսի տեղ դեսպան պիտի կարգուի ամերիկեան դեսպանատան գործակատար Պ. Քարլթըր։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պուլկար հրոսախումբերու գործունէութիւնը կասեցնելու և ապստամբութեան մը առաջքը առնելու համար, կառավարութիւնը զինուորական միջոցներ ձեռք պիտի առնէ։

⁂ Սօֆիայէն պուլկարական լրագիրներուն կը հաղորդեն թէ տեղական իշխանութիւնները զէնք բաժնած են Թուրք կառապաններուն, գիշերապահներուն, երկաթուղիի պահորդներուն և առեւտրական շրջուն պաշտօնեաներուն, ինքնապաշտպանութեան համար։

ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ՅՕԴԱՑԱՒԵՐՈՒ ԴԷՄ
ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ
ԲՕԶՕՑԻՆ ՄԻՐՆՑԷՍՈՂ

Այս անվրիպելի և ազդու դեղը, որ դուրսէն կը գործածուի, արմատապէս կը բուժէ հին և նոր յօդացաւերը, յօդատապը, կաթուածը, զստակրի ցաւը, կողացաւերը և ամէն տեսակ ջղացաւութիւնները։ Այդ կարգի հիւանդները կրնան բուժուիլ այս դեղին շնորհիւ, պայմանաւ որ կանոնաւորաբար և յարատեւութեամբ գործածուի ան։ Բոլոր գլխաւոր դեղագործներուն քով կը ծախուի։

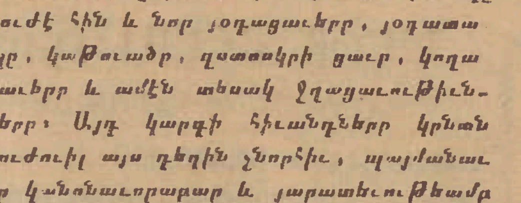

ՎԻՔԹՕՐ ՊԻՒՐԿԷՆԻԻ
ԿՕՇԻԿԻ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
Բէրա, մեծ փողոց. թիւ 386,
Ղալաթիա, Քարաքէօյ, թիւ 17
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԵՒ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ
ՈՒ ԱՄԵՆԷՆ ՎԱՅԵԼՈՒՉ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ

ՍՈՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՆԱԵՒ
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼԱՍԹԻԿՆԵՐ
24—14

ՔՈՒՐԹԷՍԻ ԵՂԲԱՐՑ
ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
4, Բէրա, Թիւնէլի դիմաց, 4
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ. ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ ՃԱՇԱՐԱՀԻ ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԵՒ ՀԻՒՐԱՍՐԱՀԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ ԵՒ ՕԹՈՑՆԵՐ
Կարասի գնելէ առաջ, մեր վաճառատունը այցելեցէք։ Գիները խիստ չափաւոր եւ անմրցելի են։ Այցելութիւն մը կը բաւէ համոզուելու համար։ 52—4

ԼՈՒՎՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
209, ԲԷՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 209
ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ
ՊԱՏԻ ՆԿԱՐՈՒՆ ԹՈՒՂԹԵՐ ԵՒ ԼԻՆՔՐՈՒՍԹԱ
ԿԵՐՊԱՍԷ, ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ԹԻՒԼԷ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԿԻՊԻՒՐԷ ՎԱՐԱԳՈՅՐՆԵՐ
ԱՆԿՈՂՆԻ ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ
ԳՈՐԳԵՐ
ՍՓՌՈՑՆԵՐ, ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ, ՊԱՐԶ
ԵՒ ՊՕՆ-ՖԱՄ
ԼԻՆՕԼԷՕՄ ԵՒ ՄՈՒՇԱՄՊԱ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ ՓԱԿ ԵՆ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ 14—20

ՏԻԿԻՆՆԵՐ
ՁԵՐ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐԸ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵԼԷ ԱՌԱՋ
ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ
Տ. ՌՕՍԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Բէրա, Վարիէթէ թատրոնին մօտ, Սիթէ տ'Ալէփի անկիւնը
Մեծ մթերք կիներու յատուկ նորաձեւ ճերմակեղէններու
Պատրաստ եւ չափու վրայ ճերմակեղէններ, որոնք անմրցելի են։
Ծանօթ.— Նորաձեւ ՍԹԷԼԼԱ սեղմիրաններու մեծ մթերք մը հասած է վաճառատունը։
ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ՍՈՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ, ՀԱՄՈԶՈՒՄ ԳՈՅԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ 18

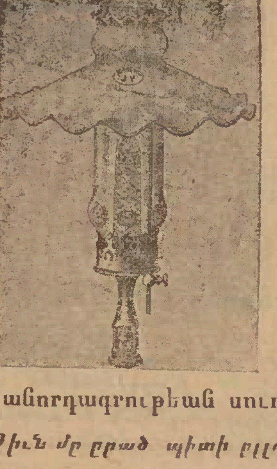

Կ՛ուզէ՞ք սպիտակ, զօրաւոր և խնայողական լոյս մը ունենալ, Ժ. ՎԻՍՄՕի մետաքսէ պէքերը և մանշոնները գործածեցէք, որոնք կազի ընկերութեանց և Պոլսոյ քաղաքապետութեան կողմէ ընդունուած են։
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԸ.
Մ. ՀԷՔԻՄԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Բէրա, Մեծ-Փողոց, Սօսիէթա-Օբէրաեայի դիմաց
(Գարըլեանի քովի փողոցին մէջ)
Գատրգիւղ, Նոր Նաւամատոյցին փողոցը
Չափաւոր գիներով կը ծախուին լուսաւորութեան ու ջեռուցման վերաբերեալ լամբարներ և խողովակներ զետեղումներ կը կատարուին։
Վիսօ պէքերը և մանշոնները գնելով, որոնք բաժանորդագրութեան սուղ դրութենէն կ՛ազատեն յաճախորդը, %էն 50 խնայողութիւն մը ըրած պիտի ըլլաք գործիքներու պահպանման և կազի սպառման վրայ։
Բաժանորդագրութենէ եւ կեղծերէ զգուշացէք։ Ժ. ՎԻՍՄՕի ամենէն խնայողական և զօրաւոր պէքերը գնեցէք. —7—

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ
ԱՆՕՆԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
1,000,000 ֆիորին դրամագլխով
Ամբողջովին վճարուած

Սոյն ընկերութիւնը, 1904 սեպտ. 22 թուակիր արք. հրամանագրով Ամսթէրտամի մէջ կազմուած, պարգեւաւոր պարտաթուղթեր շրջաբերութեան հանած է, որոնք խիստ նպաստաւոր և ապահով արժէթուղթեր են ու չափաւոր գին մը ունին։ Տարին վեց թիրաժ ունի։ Յառաջիկայ թիրաժը պիտի կատարուի 1910 դեկտ. 2/15ին։

Մեծ պարգեւը՝ 250,000 ֆրանք

Երկրորդ պարգեւը՝ 10,000 ֆրանք. ուրիշ 1998 թիւեր ալ զանազան գումարներ պարգեւ կը շահին։ Իւրաքանչիւր պարտաթուղթի գինն է 166 ղրուշ 20 փարա, կանխիկ։ Գնումներու համար պէտք է դիմել Պ. Բ. Ասալլի և ընկ.եան (Բրէտի Բոփիւլէր Օթօման), Բիւյիւք Թիւնէլ խան, Կալաթա։ Անոնք որ արտասահմանէն կ՛ուզեն պարտաթուղթ գնել, պէտք է մանտա-փօսթ ղրկեն կամ Պոլսոյ վրայ չէք մը քաշեն։

ALCOOL DE MENTHE DE RICQLÈS
PERFECTIONNÉ

ՌԻՔԼԷՍ 15
RICQLÈS
ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼ
ՄԱՐՍԷԼ ՆՈՒՏԱՑ
ոովայնի ցաւերը կը բժշկէ։ Քօլէրայէ եւ Քօլէրինէ կ՛պահպանէ
ՊԱՀԱՆՋԵԼ Ռիքլէսի
ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼԸ
70 տարուան
ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՕԹԷԼ ՍԱՎՕՅԱ
ՄԵԾ ԿՂԶԻ

Աշնանավերջի օրերը հիանալի օդով մը կ՛անցընենք այս տարի սակայն պէտք է օգտուիլ բնութեան այդ բացառիկ շնորհէն, զոր կրնաք վայելել Մեծ կղզի երթալով, ուր Օթէլ Սավօյա ծանօթ օթէլը կը գտնուի, Վարդան էֆ. Վարդաննեանի տնօրէնութեան ներքեւ։ Մեծ կղզիի օդը հրաշալի է այս պահուս, իսկ օթէլին մէջ տիրող մաքրութիւնը, կանոնաւոր սպասարկութիւնը եւ կերակուրներու մասին տարուած խնամքը ամէն գովեստէ վեր է։ Կը բաւէ այդ պանդոկը այցելել, մեր ըսածին համոզուելու համար։

ԱՒՍՏՐԵՒՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ
ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՃԱՇԱՍՐԱՀԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՍԱԼՕՆԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԶԱՐԴԱՒՈՒՑԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ

ԿԱՐՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ
ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 320 (ՆԱԽԿԻՆ ԲՍԼԷ ՔՐԻՍԹԱԼ)

ՄՆԱՑՈՒՆ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ
ԱՆԿՈՂՆԻ ԾԱԾԿՈՑՆԵՐ, ԾՐԾՆԵՐ, ՍԹՕՌՆԵՐ, ՊՐԻԶՊԻՋՆԵՐ
ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ
ԹԻՒԼԷ ԵՒ ԿԵՐՊԱՍԷ ՎԱՐԱԳՈՅՐՆԵՐ
ԱՄՊԱՂԱՅԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ
Զափու վրայ յանձնառարութիւններ
բնակարաններու համար

ԳՈՐԳԵՐ
ՉԻՆԱԿԱՆ ՓՍԻԱԹ
(ՔԻՆ ՀԱՍԸՐԸ)

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ՎԵՐԱՄՆԿԵՐ
ԹԻՒԼԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ

ՄՈՒՇԱՄԲԱ, ԼԻՆՕԼԷՕՄ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԾՈՊԵՐ (ՍԱՉԱՔ) ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

Բերա, Տիւնէլ ճամբայ, Բասաժ Անաթոլի,— Կալաթա, Եէնի Ճամի, 14, Թիւնէլի կից,—Պոլիս, Ֆինճանճըլար, 33, 35, 37

14—36

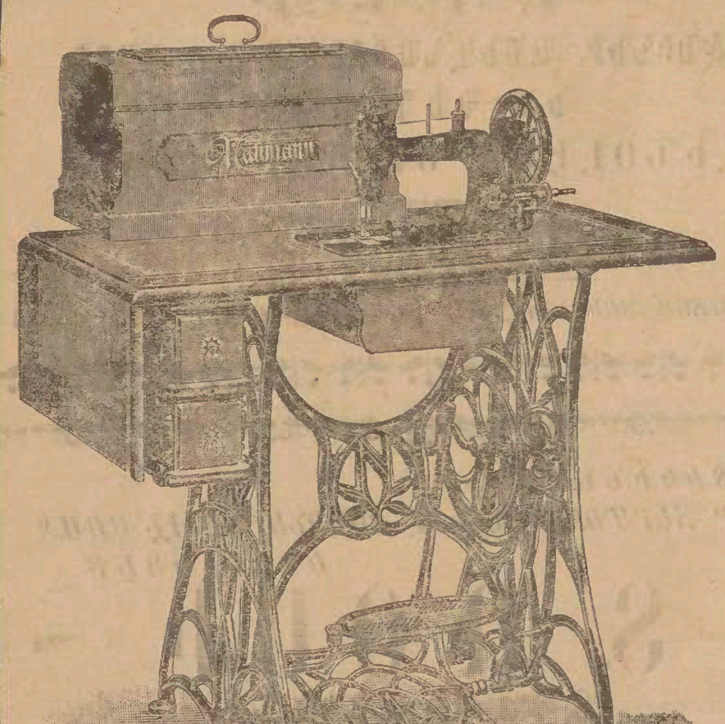

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՑԱԾ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԽՍԿԱՊԷՍ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԵԴՐ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա, Խիւտավէնտիկեար խան թիւ 3, 4—14, 15
Մթերանոց Պաղչէգաբու Ալթըճըլար թիւ 44

Մասերս մասնաճիւղեր պիտի բացուին
մօտերս մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ
ԲԵՐԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ.

ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ ԿԵՂԾԻՔՆԵՐԷՆ

ՍԻՆԿԵՐԻ
ԿԱՐԻ
ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ
ԽԻՍՏ ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ
ՇԻՆՈՒԱԾ
ԵՒ ԱՄԵՆԱՊԵՐՃ
ՆԻՒԹԵՐԷՆ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ
ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ
ԱՄՐՈՑԵԱՆ
ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԵՒ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԵՐՈՒ
ՀԱՄԱՐ

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ԴՐՈՇՄԱՆԻՇԸ

ՍԻՆԿԵՐ
ԿԱՐԻ
ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ՍԻՆԿԵՐԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղեր:

Բերա, Թ. 343, Մեծ-փողոց: Կալաթա, Սինկեր խան և Գարաքէօյ Թ. 120: Պոլիս, Սուլթան Համամ, Սուլթան Համամ և Ֆաթիհ Հաֆըզ-փաշա Թ. 84: Սկիւտար, Չարշի-Պոյի Թ. 15: Գատըքէօյ, Մուվագգըթխանէ փողոց: Մաքրիգիւղ, երկաթուղիի հրապարակը: Պանկալթը, Քէօրրի-Պաշի փողոց Թ. 113: Պէշիկթաշ, Շիրքէթի Նաւամատոյցին դիմացը: Պանկալթի, Թրամվայ կայարան Թ. 57:

Տնօրէնութիւն Սինկերի համար: Կ. Պոլիս Բերա Մեծ փողոց 343

ՕՐՈԶՏԻ ՊԱՔ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԷՕՄԵՐ ԷՖ. ԽԱՆ, ՊԱՂՉԷԳԱԲՈՒ, ՊՈԼԻՍ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՄԵՆԷՆ ԱԺԱՆ ԱՊՐԱՆՔ ԾԱԽՈՂ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է
ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՄԸ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Կարճ և երկայն գուլպայ, ֆանէլա, քաշ-քօրսէ, սուփթըրը, չապիկներ, այրերու, կիներու և տղոց յատուկ պատրաստազգեստներ, պլուզներ, ժիւբեր և ժիւբօններ, բէնեուարներ, քօրսէներ, թաշկինակներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ և անձրեւանոցներ, ճաշասեղանի առարկաներ, ճամբորդութեան և բարիզեան ապրանքներ, տանիքի առարկաներ, թօհաչաճութիւններ, գանակեղէն, մարօքէնէ առարկաներ, ծաղիկներ, պրօտըրի, մետաքսէ կերպասներ, բրդեղէն և բամպակեղէն ապրանքներ, ճերմակեղէն, կարասիներ, մոմլաթ, լինէլէօմ, ժամացոյց և ոսկերչական ապրանքներ:

Մեծ վաճառում բրդեղէն կտորներու խիստ աժան գիներով:

Օռոզտի Պաք վաճառատունը միակ կեդրոնատեղին է «ՊՖԱՖ» կարի մեքենային եւ «ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցներուն, որոնց եւ ո՛չ մէկ կերպով կը նմանի այդ արժէքը ունեցող ուրիշ ոեւէ ժամացոյց:

ԲԱՍԻՖԻՔ

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ԱՐԿԱԾԻ, ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՀՈՒԱՆ
ԵՒ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՄՆԱՑՈՒՆ ԳՈՒՄԱՐ	3,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ	5,000,000 »

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Բարիզ, Պուլվար Մաճէնթա (Ժ. շրջանակ) Թիւ 111

Ընկերութիւնը կը ճանչնայ օսմ. դատարանները իրաւասութիւնը և վնասները անմիջապէս կը վճարէ: Ընկերութեան դրամատունն է Քրէտի Լիոնէ:

Թուրքիոյ մասնաւոր Տնօրէն
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ԶԱՌԱ
Ղալաթիա, Ս. Բիէր խան, Թիւ 25-26

Փորձառու և լաւ յանձնարարական ունեցող գործակալներ կը փնտռուին օսմ. նահանգներու և Կ. Պոլսոյ արուարձաններուն համար: Նպաստաւոր պայմաններ: Միջնորդներ կը փնտռուին մայրաքաղաքիս համար: 15—8

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝	130,000,000 ֆուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝	39,000,000 ֆուրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԷՆՆԱ

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Աուսիկ, Պիէլից, Պիալա, Պօզէն, Պռուն, Բէչթա, Չէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Քլան. կէֆուրթ, Քրակաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ Բրօսնից, Բրզէմիսլ, Ս. Բոլթէն, Թարնով, Թէբլից, Թէշէն, Վիլաչ և Նէօյթաու:

Վինըր Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ, փոխառութիւն կ'ընէ հաշուրենթացով և արժէթղթեր տալով ձեռնելու փոխարէն: Ստակ... արժեթղթեր կը ղրկէ: Ջէքեր և վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ: Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած ու առեւտրական թուղթերու վճարումը և գումարը խիստ չափաւոր սակերով: Ապահովական հրամաններ կը կատարէ թանկագին դրամներ ու առարկաներ, զարդեղէններ եւայլն:

Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է. $^0/_0$ին $3^1/_2$ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, ամէն ատեն վերադարձնելով:

«Սէյֆս» դրամարկղները, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն:

BOSTON
TRADE MARK
SHOE

Օ ԹԱԼՕՆ ՏՕՐ

Բերա, Տէօրթ Եօլ աղզը,
Խտիփիէլ Բալասի դիմաց թիւ 450

ԳԱՐԼՕ ԱՐՆԱՄ

Ամերիկեան կօշիկներ, արանց համար	85 ղր.
« պօթ » »	85 »
Սթամպօլ ֆօրմաըր պօթ, արանց եւ կանանց համար, կապիչով և կոճակով	65
Վիտէլա պօթ, կապիչով եւ կոճակով	55
Կլասէ մկարբին, Թօքայով վերջին նորաձեւութեամբ	45
Տղայոց համար, 4—8 տարեկաններու	15
» » 9—15 »	30
Արանց համար կրկնակօշիկ, ամերիկեան	23
Կանանց » » »	17
Պզտիկ աղջիկներու » »	14
» տղոց » »	11

Ձմրան համար տեսակ տեսակ բանթուֆներ

5 ամիս պայմանաժամ
ԱՐՈՒԹԻՒՆ ՕԳՏՈՒԽՑԵԱՆ 10—6

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակումին դէմ:

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	190,309,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	639,337,000 »
1909 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	88,218,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղաբեան Խան Վօյվօտա, Ղալաթիա:

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աշըր Էֆէնտի Ճատտէսի, Թիւ 28

Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.

ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. Պոլիս Վոյվոտա փողոց

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Աշըր Էֆ. խան Պիւթիւպխանէ փողոց

Մասնաճիւղեր՝ Էտիրնէ, Պէյրութ, Գավալա, Տէտէաղաճ, Տրամա, Մանասթըր, Սելանիկ, Սամսոն, Իզմիր, Սքիւպ Սքէչէ:

Գրասենեակներ՝ Կիւմիւլճինա, Գուման ովա և Սուֆլի:

Սելանիկի պանքան կրցածին պանքայի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով, ապրանքներու վրայ փոխառութիւն կ'ընէ և ապրանքներ իբր աւանդ կ'ընդունի:

Խնայողական Սնտուկ՝ Նպաստաւոր տոկոսով:

ԼԱՕ ՔԱՐ

Էնտ ճէնէրալ ինշուրանս քորբօրէյշըն լիմիթըտ
անգլիական ապահովագրական ընկ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին. 4 Սէն Բոլս Չըրչեարտ Լոնտոն

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ.	» »	122,781
Տարեկան հասոյթ	» »	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ
օսմանեան կայսերական պանքա
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական ո՛և է սէնտիքայի յարած չըլլալով, բացարիկ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վտանգ ապահովագրել, հետեւաբար շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան սէնտիքաներու գիներէն ԶԳԱԼԱՊԷՍ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ: Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂՒՈՅՆ ՎՐԱՅ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ:

ՃՈՐՃ ՉԻՉՆԸԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ ԱՑԱԼԷԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ. ՊՈԼՍԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բոսթ Լօքալ տրկն.	108 ղր.
» » » վեցամս.	60 »
Գաւառներու համար տրկն.	108 »
» » վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի համ. տարեկան	35 ֆր.
» » վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.: Յօդուածները անպայման կ'ընդունուին, ծանուցումներու համար կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամէն տեսակ բան... [illegible]

Արտօնատէր՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ